

S P R Á V A
o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie
podľa zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení
neskorších predpisov, podľa prílohy č.5

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
H O R N Ý K A L N Í K

Február 2019

Obsah**A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE****A.I Základné údaje o obstarávateľovi**

1. Označenie 4
2. Sídlo 4
3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie.....4

A.II Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov 5
2. Územie 5
3. Dotknuté obce 5
4. Dotknuté orgány 5
5. Schvaľujúci orgán 5
6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice 5

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA**B.I Údaje o vstupoch 6**

1. Pôda 6
2. Voda 7
3. Suroviny 8
4. Energetické zdroje 8
5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru 9

B.II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie 10
2. Voda 10
3. Odpady 10
4. Hluk a vibrácie 10
5. Žiarenie a iné fyzikálne polia 11
6. Doplnujúce údaje 11

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA**C.I Vymedzenie hraníc dotknutého územia 12****C.II Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie**

1. Horninové prostredie 12
2. Klimatické pomery 13
3. Ovzdušie 13
4. Vodné pomery 14
5. Pôdne pomery 15
6. Fauna, flóra 16
7. Krajina 17
8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov, územný systém ekologickej stability 19
9. Obyvateľstvo – demografické údaje 21
10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodností, archeologické náleziská 23

11.Paleontologické náleziská a významné geologické lokality	20
12.Iné zdroje znečistenia	22
13.Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.....	23
C.III Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	
1. Vplyvy na obyvateľstvo	24
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	25
3. Vplyvy na klimatické pomery	25
4. Vplyvy na ovzdušie	25
5. Vplyvy na vodné pomery	25
6. Vplyvy na pôdu	25
7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy	25
8. Vplyvy na krajinu.....	26
9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, na územný systém ekologickej stability	26
10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská	27
11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	27
12. Iné vplyvy	27
13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi	27
C.IV Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	28
C.V Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)	
1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.....	34
2. Porovnanie variantov	34
C.VI Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia	34
C.VII Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracovaní správy o hodnotení	34
C.VIII Všeobecné záverečné zhrnutie.....	35
C.IX Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka).....	35
C.X Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	35
C.XI Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa.....	35
Príloha č.1: Vyhodnotenie požiadaviek určených v rozsahu hodnotenia.....	36

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.I Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

Obec Horný Kalník

2. Sídlo

Obecný úrad Horný Kalník, Horný Klaník č.39, 038 02 Dražkovce

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie

Oprávnený zástupca obstarávateľa:

Stanislav Rohoň - starosta obce

telefón: +421 43 4262184, 0905 501 132

e-mail: obechornykalnik@gmail.com

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD:

Ing. arch. Eva Zatková, registračné číslo 289

telefón: +421 0911 932 572

e-mail: evazatkovaz@gmail.com

A.II Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

Územný plán obce Horný Kalník - etapa: Návrh ÚPN-O.

2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo)

Kraj: Žilinský
Okres: Martin
Obec: Horný Kalník
Katastrálne územie: Horný Kalník

3. Dotknuté obce

- obec Dražkovce
- obec Dolný Kalník
- obec Žabokreky
- obec Belá - Dulice
- obec Turčianske Jaseno

4. Dotknuté orgány

v zmysle § 3 písm. m) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie dotknutý orgán je orgán verejnej správy, ktorého záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie vydávané podľa osobitných predpisov sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu:

- Žilinský samosprávny kraj, Odbor dopravy a územného plánovania, Žilina
- Okresný úrad Žilina, Odbor výstavby a bytovej politiky, Odd. územného plánovania, Žilina
- Okresný úrad Žilina, Odbor opravných prostriedkov, Referát pôdohospodárstva, Žilina
- Okresný úrad Žilina, Odbor starostlivosti o životné prostredie, odd. ochrany prírody vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Žilina
- Okresný úrad Žilina, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Žilina
- Krajský pamiatkový úrad Žilina
- Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia geológie a prírodných zdrojov, Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia ochrany prírody a krajiny, Bratislava
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Odd. programovania dopravnej infraštruktúry sekcia cestnej dopravy a pozemných komunikácií, odbor rozvoja dopravnej infraštruktúry, Bratislava
- Ministerstvo obrany SR, Agentúra správy majetku, Bratislava
- Dopravný úrad SR, Bratislava
- Obvodný bankský úrad, Banská Bystrica
- Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia, úsek štátnej správy ochrany vôd, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny, Martin
- Okresný úrad Martin, Pozemkový a lesný odbor, Martin
- Okresný úrad Martin, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Martin
- Okresný úrad Martin, Odbor krízového riadenia, Martin
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Martin
- Regionálna veterinárna a potravinová správa, Martin
- Okresné riaditeľstvo HaZZ, Martin

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo obce Horný Kalník.

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Riešené územie leží mimo dosahu štátnych hraníc SR. Riešenie Územného plánu obce Horný Kalník. preto nespôsobuje vplyvy presahujúce štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA**B.I Údaje o vstupoch****1. Pôda - záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.**

Realizácia Územného plánu obce Horný Kalník si vyžaduje trvalé zábery poľnohospodárskej pôdy.

1.1 Záber poľnohospodárskej pôdy

Záber poľnohospodárskej pôdy je vypracovaný v zmysle požiadaviek dotýkajúcich sa ochrany poľnohospodárskej pôdy, ustanovených v zákone č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní PP v znení neskorších predpisov. V zmysle §13 a §14 tohto zákona sa musí dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy a riadiť sa zásadami jej ochrany pri každom obstarávaní a spracovaní územnoplánovacej dokumentácie.

Podľa zák. č. 57/2013 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, je potrebné chrániť najkvalitnejšiu pôdu v katastrálnom území. Podľa Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z. z. v katastrálnom území Horný Kalník sú to poľnohospodárske pôdy nasledovných BPEJ: 0712003, 0729003, 0764423, 0812003, 0863402, 0864403, 0864423, 0869202, 0869402.

V riešenom území Horný Kalník sa nachádza 93,71 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 44,74 ha ornej pôdy, 1,31 ha záhrad a 47,66 ha trvalých trávnatých porastov.

Tab.č.1 - ÚPN-O Horný Kalník - prehľad nových stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

Číslo lokality	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Časová etapa realizácie	Iná informácia - v zast. území k 1.1. 1990
			Spolu v ha	Z toho					
				Kód/skupina BPEJ	Výmera v ha				
1	BI 02	0,74	0,17 0,20	0764423/7 0864423/7	0,17 0,20	Fyzické osoby PD Sklabiňa	nie	I.	áno (časť)
2	BI 01	2,35	1,18	0712003/5 0764423/7	1,14 0,04	Fyzické osoby	nie	I.	áno (časť)
3	BI 01	0,23	0,12	0712003/5	0,12	Fyzické osoby	áno (časť)	I.	nie
4	DP 01	0,05	0,05	0764423/7 0864423/7	0,01 0,04	Fyzické osoby	nie	I.	áno
5	BI 04	3,75	1,88	0864423/7 0812003/6	1,83 0,05	Fyzické osoby PD Sklabiňa	nie	I.	áno
6	ZU 02	0,29	0,18	0864423/7 0812003/6	0,17 0,01	Fyzické osoby	nie	I.	áno
7	DP 02	0,07	0,07	0729003/6	0,07	PD Sklabiňa	nie	I.	nie
8	BI 06	0,93	0,47	0712003/5	0,47	Fyzické osoby	áno (časť)	I.	áno
9	BI 07	0,52	0,26	0712003/5	0,26	Fyzické osoby	áno	I.	áno
10	SP	0,19	0,19	0712003/5	0,19	Fyzické osoby	nie	I.	áno
11	ZV	0,07	0,07	0712003/5	0,07	Fyzické osoby	áno	I.	áno
12	BI 10	0,24	0,12	0712003/5 0893683/9 0864423/7	0,09 0,02 0,01	Fyzické osoby PD Sklabiňa	nie	I.	nie
13	BI 08	0,09	0,05	0812003/6	0,05	Fyzické osoby	nie	I.	áno
14	BI 08	0,14	0,07	0712003/5	0,07	Fyzické osoby	nie	I.	áno
15	BI 08	0,51	0,25	0712003/5 0812003/6	0,10 0,15	Fyzické osoby	nie	I.	áno (časť)
16	BI 11	2,45	1,23	0888443/7 0864423/7 0712003/5	0,30 0,75 0,18	Fyzické osoby PD Sklabiňa	áno (časť)	I.	nie
17	VS 02	0,04	0,04	0864423/7	0,04	PD Sklabiňa	áno	I.	nie
18	BI 12	0,35	0,18	0864423/7	0,18	PD Sklabiňa	áno	I.	nie
Spolu		13,01	6,78		6,78				

Celkový predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. Horný Kalník cca 6,78 ha.

V návrhu ÚPN-O je v k. ú. časť poľnohospodárskej pôdy navrhnutá na zmenu kultúry – na produkčný ovocný sad v celkovej výmere cca 1,35 ha.

Takmer všetka poľnohospodárska pôda v z.ú. obce, ako aj v priamom dotyku s ním, je zaradená medzi chránenú najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu. Návrh rozvoja obce na chránenej poľnohospodárskej pôde vyplýva zo skutočnosti obmedzených rozvojových možností, resp. že nechránená pôda sa nachádza v polohách, bez možnosti napojenia na súčasné zastavané územie, bez možnosti vybudovania dopravného napojenia a technickej infraštruktúry. V obci je záujem o výstavbu rodinných domov a objektov vybavenosti, služieb a výroby, ale stavebné pozemky sú k dispozícii v obmedzenom množstve.

Z celkovej výmery PP v k. ú. Horný Kalník, navrhovanej na záber, je mimo z. ú. obce situovaných cca 8,9 ha na pôdach, ktoré sú zaradené medzi najkvalitnejšie pôdy - z toho je predpokladaný trvalý záber cca 4,5 ha.

Poznámka :

V stĺpci "kód/BPEJ" sú hrubo vyznačené BPEJ, zaradené medzi najkvalitnejšie v kat. území (príloha č.2 Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP).

Vysvetlivky :

Funkčné využitie: BI - bývanie, DP - dopravná plocha, SP - športová plocha, VS - výroba, služby, ZV - zeleň verejná, ZU - zmiešané územie

1.2 Záber lesnej pôdy

Lesné pozemky majú v k. ú. Horný Kalník celkovú výmeru 1,15 ha. V k. ú. obce Horný Kalník nepríde k záberom lesnej pôdy.

2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie

2.1 Zásobovanie obce pitnou vodou

Obec Horný Kalník je zásobovaná z verejného vodovodu – Skupinový vodovod Martin (SKV Martin), v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s.. Obec je zásobovaná z vodných zdrojov v Jasenskej doline – Bazovská s kapacitou 1,5 – 2,5 l/s, Vôdky s kapacitou 6,0 l/s a Halmešová s kapacitou 7,0 l/s, ktoré sa nachádzajú asi 5,5 km za obcou Turčianske Jaseno. Na verejný vodovod je v súčasnej dobe pripojených 100 % domácností v obci.

Návrh koncepcie zásobovania pitnou vodou vychádza z „Programu rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca“, kap. 8.1.1 technická správa – časť vodovody, rešpektuje existujúci systém zásobovania pitnou vodou z verejného vodovodu v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Zásobovanie nových navrhovaných území je riešené napojením na existujúce rozvody pitnej vody, predĺžením a zokruhovaním existujúcej vodovodnej siete.

✓ Posúdenie akumulácie v r.2037 :

Výpočet potreby vody je stanovený v zmysle Vyhlášky MŽP SR č.684/2006 Z.z..

Priemerná denná potreba vody:	$Q_p = 53,36 \text{ m}^3/\text{d}$
Maximálna denná potreba vody ($k_d = 1,6$):	$Q_{\text{maxd}} = 1,19 \text{ l/s}$
Maximálny hodinová potreby vody ($k_h = 2,1$):	$Q_{\text{maxh}} = 2,14 \text{ l/s}$
Ročná potreba vody:	$Q_r = 19\,476,4 \text{ m}^3/\text{rok}$

2.2 Potreba požiarnej vody

Potreba požiarnej vody bude zabezpečená z rozšírenej vodovodnej siete pitnej vody v navrhovaných lokalitách.

2.3 Zásobovanie úžitkovou vodou

Zásobovanie úžitkovou vodou sa v územnom pláne obce Horný Kalník nerieši. Zdrojom úžitkovej vody sú miestne vodné toky a studne (na základe povolenia štátneho orgánu ochrany vôd).

2.3 Zneškodňovanie odpadových vôd

Obec Turčianske Jaseno nemá vybudovanú splaškovú kanalizačnú sieť.V rámci plánu rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca z roku 2002 sa v obci uvažuje s vybudovaním splaškovej kanalizácie.

Navrhovaná gravitačná kanalizačná sieť v obci Horný Kalník bude z potrubia DN 300. Zvedená bude do čerpacích staníc kanalizácie, z ktorých bude výtlačným potrubím PE D90x8,2 prečerpaná do existujúcej gravitačnej kanalizácie v obci Dolný Kalník a odtiaľ cez Dražkovce do Tomčian, kde bude

napojená na jestvujúci zberač, ktorý patrí do kanalizačného systému mesta Martin so zakončením na ČOV vo Vrútkach.

2.4 Odvádzanie zrážkových vôd

V obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia. Dažďové vody stekajú do dažďových rigolov popri ceste, ktoré sú zaústené do potokov pretekajúcich obcou. Tento stav je nevyhovujúci a nezodpovedá environmentálnym stratégiám.

Dažďovú vodu je potrebné v čo najväčšej miere zadržať v území. Dažďové vody zo striech objektov budú prednostne likvidované priamo na príľahlých pozemkoch vsakovaním do podlažia.

Návrh riešenia vodného hospodárstva sa nachádza v smernej časti návrhu ÚPN - O Horný Kalník, v kapitole B.13.2 Vodné hospodárstvo a návrh jednotlivých záväzných regulatívov v záväznej časti ÚPN-O.

3. Suroviny – druh, spôsob získavania

V katastri obce sa nenachádza ložiská nerastných surovín, ani prieskumné územie.

Nenachádzajú sa tu lokality, ani nie sú dotknuté záujmy chránené banskými predpismi.

Z návrhu územného plánu obce nevyplývajú osobitné požiadavky na spotrebu miestnych surovín.

4. Energetické zdroje - druh, spotreba

4.1 Zásobovanie elektrickou energiou

Cez k.ú. Horný Kalník sú trasované VVN linky nadradenej prenosovej sústavy v správe Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy a.s. Bratislava. Cez územie vedie trasa VVN vedení 220kV (I.č.V271) a 400kV (I.č.V493). Popri vedení 220kV je plánované vybudovanie novej trasy VVN vedenia 2x110 kV (ÚPN VÚC Žilinského kraja - ZaD č.4).

V súčasnosti je obec Horný Kalník zásobovaná hlavnou zásobovacou linkou č. 248 cez vzdušné prípojky do distribučných trafostaníc 22/0,4kV. Na území katastra sa nachádzajú 2 trafostanice.

Návrh zásobovania nových území elektrickou energiou je riešený v zmysle platných predpisov (v súčasnosti zákon č.251/2012 a vyhlášky č. 535/2002 Z. z.) káblovými rozvodmi, uloženými do zeme. Vzhľadom na predpoklad zvýšenia potrieb elektrickej energie návrh počíta s posilnením distribučnej siete o 5 navrhovaných trafostaníc. Súčasťou rozvodov NN v nových územiach je aj návrh rozšírenia siete verejného osvetlenia.

Návrh zásobovania elektrickou energiou sa nachádza v smernej časti návrhu ÚPN - O Horný Kalník, v kapitole B.13.3.1 Zásobovanie elektrickou energiou a návrh jednotlivých záväzných regulatívov v záväznej časti ÚPN-O.

4.2 Zásobovanie zemným plynom

V súčasnosti nie je obec Horný Kalník plynofikovaná.

ÚPN-O navrhuje zásobovanie obce aj zemným plynom. Navrhovaný plynovod bude napojený na existujúci plynový rozvod v obci Dolný Kalník rozvodom PE d 90 s tlakom 90 kPa. Napájací bod bude regulačná stanica VTL/STL, ktorá je situovaná v meste Martin a napojená na VTL plynovod Žilina - Martin - Prievidza DN 300 PN 25 MPa DN 200.

Využitie zemného plynu sa navrhuje komplexne (vykurovanie, príprava teplej úžitkovej vody, varenie). Novo navrhované plynové rozvody navrhujeme umiestniť vo verejných plochách, chodníkoch a zelených pásoch.

Návrh zásobovania zemným plynom sa nachádza v smernej časti návrhu ÚPN - O Horný Kalník, v kapitole B.13.3.2 Zásobovanie plynom a návrh jednotlivých záväzných regulatívov v záväznej časti ÚPN-O.

4.3 Zásobovanie tepelnou energiou

Zásobovanie teplom je decentralizované. V území sa nenachádza väčší zdroj tepla, ktorý by prevzal funkciu centrálného tepelného zdroja. Teplo sa pripravuje lokálne v domových kotolniach spaľovaním uhlia a dreva, v domových plynových kotolniach alebo elektrickými kotlami alebo elektrickými priamovýhrevnými telesami.

Návrh ÚPN-O uvažuje s vytváraním priaznivejších podmienok pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie s obmedzením negatívnych dopadov na životné prostredie a okolitú krajinu, ktoré premieta do záväznej časti riešenia a to:

- ponechať decentralizovaný spôsob vykurovania z domových a objektových kotolní s intenzívnejším využitím ekologických palív,
- budúce potreby tepelnej energie riešiť prednostne palivom zemný plyn v kombinácii so solárnou energiou a s využitím tepelných čerpadiel (elektrická energia), prípadne využiť ako palivo biomasu.

Návrh zásobovania tepelnou energiou sa nachádza v smernej časti návrhu ÚPN-O Horný Kalník, v kapitole B.13.3.3 Zásobovanie tepelnou energiou a návrh jednotlivých záväzných regulatívov v záväznej časti ÚPN-O.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Návrh verejného dopravného vybavenia územia sa nachádza v smernej časti návrhu ÚPN - O Horný Kalník, v kapitole B.13.1 Návrh verejného dopravného vybavenia. V záväznej časti ÚPN-O sú zapracované záväzné regulatívy pre verejné dopravné vybavenie územia.

5.1 Širšie dopravné vzťahy

Obec Horný Kalník sa nachádza asi 5,5 km východne od okresného mesta Martin. S mestom ju spája cesta tretej triedy č.III/2148 od Dolného Kalníka, napojená úrovňovou križovatkou na cestu III/2132 cesta SNP) pri rozhladni Na Trní, ktorá obec dopravne spája so Sučanmi a Turčianskymi Teplicami, popod masív Veľkej Fatry.

Cez k.ú. Horný Kalník je navrhnuté trasovanie rýchlostnej cesty R3 Martin - Šášovské Podhradie. Do k. ú. zasahujú ochranné pásma letiska Martin.

5.2 Cestná automobilová doprava

Cestnú sieť v k. ú. Horný Kalník možno rozdeliť podľa charakteru na cesty III. triedy č. III/2148 vo vlastníctve ŽSK a sieť miestnych komunikácií vo vlastníctve obce.

Pri výstavbe nových obytných zón je potrebné miestne komunikácie zhotoviť v kategórii C3 MO 8,5/40 (so šírkou dopravného priestoru 9,0 m medzi oplateniami, t.j. 2x2,5 m jazdný pruh, 2x2,0 m zelené pásy, resp. 2,0 zelený pás+2,0 chodník) a v stiesnených priestorových a sklonových podmienkach kategórie MOK 6,00/30.

Na sieť obslužných komunikácií sa napájajú poľné cesty, ktoré ďalej umožňujú sprístupnenie voľnej krajiny.

Rýchlostná cesta R3:

V stanovisku Národnej diaľničnej spoločnosti k začiatku obstarávania ÚPN - O Horný Kalník pod č. j. 7241/38323/30101/2017 zo dňa 12.04.2017 sa konštatuje:

"NDS má aktuálne spracovanú štúdiu realizovateľnosti R3 Martin - Šášovské Podhradie a v zmysle jej záverov NDS začala prípravu stavby optimalizáciou rýchlostnej cesty R3 v úseku Martin- Rakovo a to začatím procesu EIA prípravou súťažných podkladov pre ďalší stupeň projektovej dokumentácie (DÚR, DSZ). Návrh trasy rýchlostnej cesty R3 Martin - Rakovo v zmysle záverečného stanoviska a štúdie realizovateľnosti sa katastra obce Horný Kalník nedotýka a NDS aktívne komunikuje s VUC ŽSK o budúcej zmene koridoru rýchlostnej cesty v rámci aktualizácie ÚPN regiónu. NDS preto požaduje rešpektovať v pripravovanom Územnom pláne obce horný Kalník územný koridor pre rýchlostnú cestu R3 Martin - Rakovo v zmysle uvedeného záverečného stanoviska".

Cesta III. triedy:

- mimo zastavaného územia rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101, s jej OP
- v zastavanom území rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50, vo funkčnej triede B 3 v zmysle STN 73 6110,

5.3 Hromadná doprava

Obec je dobre sprístupnená prímestskou autobusovou dopravou, prevádzkovanú SAD a.s. Žilina, aj napriek svojej polohe mimo hlavných cestných trás. Cez obec prechádza autobus kyvadlovo cca 15 x denne na trasách Martin – Horný Kalník - Turčianske Jaseno, Martin - Horný Kalník – Sklabinský Podzámok. Na území obce sa nachádza 1 obojstranná zastávka pri obecnom úrade. Zastávka už ani dnes nespĺňa dochádzkové vzdialenosti tzv. izochróny časovej dostupnosti.

ÚPN-O navrhuje vybudovať novú zastávku hromadnej dopravy pri výjazde z obce smerom na Turčianske Jaseno.

5.4 Železničná doprava

Cez k. ú. neprechádza žiadna železničná trať. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Martin, na železničnej trati č. 118 Vrútky - Zvolen, ktorá je vo vzdialenosti cca 6,0 km od obce.

5.5 Civilné letectvo

V katastrálnom území obce sa nenachádza žiadne letisko evidované Dopravným úradom SR. Časť k. ú. obce Horný Kalník sa nachádza v OP letiska Martin, určených rozhodnutím Leteckého úradu SR zn. 313/79/99 zo dňa 11.05.1999, z ktorých vyplýva výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod.

5.6 Statická doprava

Parkovanie a odstavovanie vozidiel prebieha väčšinou v rámci obslužných komunikácií tam, kde to šírkové parametre dovoľujú. Odstavovanie vozidiel pri rodinných domoch je zabezpečené väčšinou na

vlastných sú navrhnuté nové parkovacie plochy pri objektoch občianskej vybavenosti, pri cintoríne a v rámci areálu výroby a služieb.

5.7 Cyklistická a pešia doprava

Cez obec prechádza značená cyklistická trasa - červená č.032: Turčianska cyklomagistrála = Vrútky - T. Kľačany - Sučany - T. Štiavnička - Sklabiňa - Dražkovce - H. Kalník - T. Jaseno - Necpaly - Blatnica - Mošovce - T. Teplice, dl.55 km (*zdroj: www.tbsjus.sk)

V rámci ÚPN-O Horný Kalník navrhujeme dobudovať ďalšie cyklistické, resp. multifunkčné trasy prepojené do susedných katastrálnych území, ako aj chýbajúce a nové chodníky.

B.II Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie - hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií

V obci Horný Kalník a jej blízkom okolí sa v súčasnosti nenachádzajú významní znečisťovatelia ovzdušia. Kvalita ovzdušia nie je ovplyvnená prevádzkovateľmi vyžadujúcimi integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania - IPKZ (*zdroj: <http://ipkz.enviroportal.sk>). Priamo v obci nie sú lokalizované významné stacionárne zdroje znečistenia ovzdušia (veľké a stredné), vyskytujú sa tu len malé zdroje znečistenia, ktoré spôsobujú lokálne znečistenie ovzdušia. Na kvalitu ovzdušia v obci má negatívny vplyv spaľovanie tuhých palív najmä za zhoršených rozptylových podmienok. Kvalita ovzdušia je považovaná za dobrú, úroveň znečistenia ovzdušia v záujmovom území je nízka, územie nie je zaťažene ani emisiami z intenzívnych cestných ťahov.

Územie miest Martin a Vrútky bolo v roku 2010 zaradené do oblasti č. 9 riadenia kvality ovzdušia (znečisťujúca látka PM10). V blízkosti sa nachádza monitorovacia stanica lokálneho znečistenia ovzdušia v Martine.

V rámci koncepcie riešenia ÚPN-O sa navrhujú opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia:

- podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov
- plynofikácia obce
- rešpektovať všetky legislatívne predpisy v oblasti ochrany ovzdušia
- komunikácie na území obce riešiť so spevneným, bezprašným povrchom
- zabezpečiť kropenie ciest a vysušených depónií vyťaženého materiálu z hľadiska ochrany ovzdušia a vplyvu na zdravie obyvateľstva najmä v období zvlášť nepriaznivých podmienok (suchých a teplých dní). Zdravotné riziká sú pri emisiách tuhých znečisťujúcich látok do voľného ovzdušia v danej lokalite pri dodržaní technologických postupov krátkodobo prípustné.

2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania

Údaje o zásobovaní obce pitnou vodou a zneškodňovaní odpadových vôd sú uvedené v kapitole B.1 bod 2.

3. Odpady- celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi

Údaje o nakladaní s odpadmi sa nachádza v smernej časti návrhu ÚPN - O Horný Kalník, v kapitole B.14.7 Nakladanie s odpadmi.

Obec Horný Kalník nemá spracovaný Program odpadového hospodárstva a riadi sa Krajským programom odpadového hospodárstva Žilinského kraja.

Zber, odvoz a uloženie odpadu z obce Horný Kalník zabezpečuje zmluvný dodávateľ – spoločnosť Brantner Fatra, s.r.o. z Martina. Obec má zavedený dobrý systém zberu separovaného odpadu – komponenty : papier, sklo, PET fľaše, kovový odpad, šatstvo, ...Na území obce sa nachádzajú 4 zberné miesta. Zneškodňovanie odpadov zo žump zabezpečuje Brantner Fatra s.r.o. Martin odvozom do ČOV Vrútky.

V katastrálnom území eviduje Štátny geologický ústav Dionýza Štúra 2 odvezené skládky odpadov, ktoré boli premietnuté do grafickej časti ÚPN-O.

4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita)

Zdrojom hluku v obci môže byť do určitej miery doprava po ceste III/2148 prechádzajúca cez obec.

Vzhľadom na umiestnenie obce mimo hlavných dopravných ťahov, nie je dopravné zaťaženie také veľké, aby bolo treba uvažovať o špeciálnych protihlukových opatreniach.

Poznámka:

Prípadným zdrojom hluku by v budúcnosti mohla byť navrhovaná rýchlostná cesta R3 (ak by sa realizovala cez k.ú. Horný Kalník, na čo nie je však predpoklad - vid' stanovisko Národnej diaľničnej spoločnosti k začiatku obstarávania ÚPN - O Horný Kalník pod č. j. 7241/38323/30101/2017 zo dňa 12.04.2017). V takomto prípade je potrebné, zo strany investora, urobiť také protihlukové opatrenia v súlade s platnou legislatívou, aby negatívne nezasahovali do obytného prostredia.

Návrh územného plánu obce nepredpokladá zvýšenie záťaže hlukom alebo vibráciami.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné – zdroj a intenzita)

5.1 Radónové riziko

Prírodná rádioaktivita sa v k. ú. nevyskytuje nad rámec prirodzeného žiarenia prostredia. Celé súčasné a navrhované zastavané územie je zaradená medzi územia so stredným radónovým rizikom (*zdroj: www.geology.sk). Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia. Radónové riziko je zobrazené v grafickej časti návrhu územného plánu.

5.2 Elektrosmog

Elektrosmog je každé elektromagnetické žiarenie, ktoré je umelo človekom vyrobené a teda nie prírodného charakteru. Zvyčajne je elektrosmog rozdelený do dvoch typov:

- nízkofrekvenčný elektrosmog do 1MHz (trakčné vedenie železníc, vysokonapäťové vedenie, transformátory, úsporné žiarovky, spotrebná elektronika ...),
- vysokofrekvenčný elektrosmog 1 MHz a viac (mobilné telefóny, základňové stanice BTS, rozhlasové a televízne vysielacie, Wi - Fi, Bluetooth, satelity, radary ...).

Elektrické pole sa výrazne znižuje takmer všetkými stavebnými materiálmi, s výnimkou klasického skla. Stromy a kríky tiež znižujú elektrické polia.

Návrhu ÚPN-O rešpektuje ochranné pásma elektrických vedení, ktoré zabezpečujú aj ochranu pred žiarením. V prípade návrhu a realizácie výstavby v ochrannom pásme elektrického vedenia je nutné realizovať jeho prekládku.

6. Doplnujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)

V územnom pláne obce sa nenavrhujú také rozvojové zámery, pri ktorých by dochádzalo k významným zásahom do výrazu a charakteristického vzhľadu krajiny; ani aktivity, ktoré by mohli nepriaznivo zasiahnuť do chránených území, prvkov ÚSES a migračných koridorov.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

C.I Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešeným územím územného plánu obce je katastrálne územie Horný Kalník - pozostáva zo zastavaného územia obce a ostatného katastrálneho územia. Zastavané územie je v súčasnosti legislatívne vymedzené hranicou zastavaného územia k 1.1.1990. Celková výmera riešeného katastrálneho územia je 206 ha a je vymedzená katastrálnymi hranicami obce. Plocha zastavaného územia obce k 1.1.1990 je 12,65 ha.

Vymedzené katastrálne územie susedí s k. ú. obcí okresu Martin - Dražkovce, Dolný Kalník, Žabokreky, Belá - Dulice, Turčianske Jaseno.

C.II Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Horninové prostredie – inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia

1.1 Geomorfologické pomery

V zmysle geomorfologických jednotiek Slovenska je riešené územie tvorené nasledovne:

Sústava:	Alpsko-Himalájska
Podsústava:	Karpaty
Provincia:	Západné Karpaty
Subprovincia:	Vnútorne západné Karpaty
Oblasť:	Fatransko - tatranská oblasť
Celky:	Turčianska kotlina
Podcelky:	Mošovská pahorkatina

1.2 Geologické pomery

Podľa regionálneho geologického členenia (Vass et al. 1988) je možné v záujmovom území vyčleniť:

oblasť:	vnútrohorské panvy a kotliny
podoblasť:	vnútorne kotliny
jednotka III. rádu:	Turčianska kotlina

Základnou geologickou jednotkou sú sedimenty paleogénu a vrchnej kriedy: Hutianske súvrstie. Je tvorené ílovcovým flyšom

Kvartérny pokryv (podľa Maglaya & Pristaša, 2002) tvoria genetické typy:

- Fluviálne sedimenty nív: piesčité hliny, hliny, hlinité piesky, hlinité štrky,
- Deluviálne sedimenty: svahové hliny a piesčité hliny (sporadicky s úlomkami)

1.3 Reliéf

Sklonitosť reliéfu - reliéf patrí medzi morfometrické parametre. Je dôležitou charakteristikou reliéfu, pretože determinuje výskyt reliéfových procesov, charakter pôdneho krytu a spôsob využívania krajiny. Na približne polovici rozlohy k. ú. dosahuje sklon reliéfu hodnoty 3° - 7°. Lokality so sklonom reliéfu pod 3° lemujú predovšetkým línie vodných tokov. Hlavným typom reliéfu je kotlinový reliéf, t.j. fluviálna rovina, málo členitá hladko modelovaná rovina až kotlinová eróznodenudačná členená pahorkatina. V k. ú. sa nachádzajú z morfológicko-morfometrických štruktúr reliéfu (Tremboš & Minár 2002): pahorkatina: stredne členitá.

Orientácia reliéfu voči svetovým stranám je ďalším dôležitým morfometrickým parametrom. Do značnej miery od nej závisí charakter biotopu a vhodnosť lokality pre realizáciu socioekonomických aktivít, najmä v oblasti poľnohospodárstva. V intraviláne mierne prevláda rovina nad západnou a juhozápadnou orientáciou.

Nadmorská výška katastrálneho územia dosahuje od 431 m n.m. do 526 m n. m.

1.4 Inžinierskogeologická charakteristika

V zmysle inžinierskogeologickej rajonizácie Slovenska (Hrašna & Klukanová 2002) zasahuje do riešeného územia:

- Sf – rajón flyšoidných hornín

1.5 Geodynamické javy

Pri rôznych antropogénnych činnostiach, najmä tých, ktoré sú spojené s hĺbením výkopov, zárezov a odrezov, môže byť ohrozená stabilita svahov. Týka sa to najmä svahov, na ktorých spodnú vrstvu delúvií tvoria flyšoidné sedimenty s podstatným zastúpením ílovcových a slieňovcových hornín.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (č. 231-1132/1438/17) sa v riešenom území evidujú 3 svahové deformácie. Najrozsiahléjšia z nich sa nachádza v severovýchodnom cípe k.ú.

Aktivácia svahových deformácií, dosiaľ nezmapovaných, hrozí vplyvom prírodných pomerov alebo negatívnymi antropogénnymi faktormi, resp. ich kombináciou na plochách v k.ú., ktoré sú v rajónoch nestabilných a potenciálne nestabilných území.

V Atlase stability svahov je znázornený v riešenom k. ú. „rajón nestabilných území“, a to po ľavej strane intravilánu. Tiahne sa k Záboriu a Hornému Jasenu. Charakteristika podrajónu je nasledovná: územie bezprostredného okolia registrovaných svahových deformácií a územia s doteraz nezaregistrovanými svahovými deformáciami, s priaznivou geologickou stavbou ku vzniku svahových deformácií (najmä skupiny zosúvania a tečenia) (<http://apl.geology.sk/atlassd/>).

Svahové deformácie sú zobrazené v grafickej časti návrhu územného plánu obce (výkres č.2)..

Evidované svahové deformácie - potenciálne si vyžadujú zvýšenú ochranu v súlade s Vyhláškou MŽP č.55/2001 Z. z., § 12 odst. 4, písm. o).

1.6 Seizmicita

Obce v okrese Martin boli v 15 storočí postihnuté silnými zemetraseniami, (r. 1443 až 1445 a 1453) Ďalšie zemetrasenia boli zaznamenané v rokoch 1578 a 15. januára 1858. Podľa STN 73 0036 - „Seizmické zaťaženie stavieb“ - príloha A2 "Seizmotektonická mapa Slovenska" sa predmetné územie nachádza v seizmickej oblasti 6 a 7° MSK-64. Základné seizmické zrýchlenie zodpovedá zemetraseniu s periódou výskytu 450 rokov a vzťahuje sa na objekty so súčiniteľom významnosti $g_I=1,0$ s priemernou životnosťou 50-100 rokov (SAŽP 2014).

1.7 Ložiská nerastných surovín

Údaje o ložiskách nerastných surovín sú uvedené v kapitole B.I bod 3.

1.8 Stav znečistenia horninového prostredia - environmentálne záťaž

Hlavné zdroje znečistenia predstavujú imisie (znečistené ovzdušie), používanie agrochemikálií, poľnohospodárska činnosť, doprava, ap. Podľa registra environmentálnych záťaží nie sú v riešenom území evidované environmentálne záťaž.

2. Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov)

Z hľadiska podnebných podmienok sa k. ú. Horný Kalník rozprestiera v jednej z troch klimatických oblastí rozlišovaných na území Slovenska: chladná oblasť s mierne chladným a veľmi vlhkým okrskom (júl 12 °C – 16 °C) (Lapin et al. 2002).

Najchladnejším mesiacom je január s priemernou teplotou -4 až -5°C. Priemerná júlová teplota je v k.ú. 16°C.

Priemerný ročný úhrn zrážok je 800 mm (priemer za r. 1961-1990) (Faško & Šťastný 2002). Obdobia so snehovou pokrývkou trvajú 80 dní a maximálna hrúbka snehovej pokrývky dosahuje 30-50 cm v stredných polohách. Rozdiely podľa rokov sú značné a môžu sa vyskytnúť prípady, keď snehová prikrývka i v nižších polohách trvá extrémne dlho, alebo sa naopak nevytvorí. V súčasnosti sú známe trendové zmeny bilančných úhrnov zrážok pre celé povodie, kotlinu a pohoria za obdobie 1901-1990. Z analýz SHMÚ vyplynulo, že v celom povodí dochádza k úbytku ročných bilančných hodnôt zrážok o 5 %, pričom výraznejšie zmeny boli zaznamenané v kotline (SAŽP 2014). Najbližšia zrážkomerná stanica k riešenému k.ú: (IND 24240) Belá – Dulice.

Turčianska kotlina, v s ohľadom na geografické a geomorfologické danosti sa radí medzi kotliny s nevhodnými rozptylovými podmienkami. Ide o pomerne úzku vysočinnú kotlinu, výrazne ohraničenú vrstvami, zvažujúcu sa z juhu na sever, kotlina je menej vetrateľná a v prechodných obdobiach sa v nižších nadmorských výškach vyskytujú časté inverzné stavy ovzdušia. Sledovaná oblasť je charakteristická veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s, čo predstavuje až 74 % týchto situácií v roku (SAŽP 2014).

Podľa údajov z meteorologickej stanice Bystrička (470 m n.m.) prevláda južné a juhozápadné prúdenie vetra s priemernou rýchlosťou 3,1 - 3,2 m.s⁻¹. K. ú. Horný Kalník leží v priemernej inverznej polohe (Lapin & Tekušová 2002).

3. Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia

Vplyvy na ovzdušie, nie sú vplyvmi vychádzajúcimi z riešení v strategickom dokumente posudzovaného územia, ale sú spôsobené aglomerovanými účinkami súmestia Martin – Vrútky – Turany – Sučany.

Údaje o ovzduší sú uvedené v kapitole B.II bod 1.

4. Vodné pomery - povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd

4.1 Hydrologické a hydrogeologické podmienky

Riešený úsek povodia toku Kalník leží vo vrchovinovo-nížinnej oblasti charakterizovanej dažďovo-snehovým režimom odtoku s akumuláciou vody v decembri až februári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, najvyšším prietokom v druhej polovici marca, najnižším prietokom v apríli a výrazným podružným zvýšením vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy (Malík & Švasta, AK SR 2002).

4.2 Vodné toky

V prílohe č. 1 k vyhláške č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa v riešenom k. ú. neuvádzajú vodohospodársky významné vodné toky.

Cez k. ú. preteká potok Kalník, ktorý je tokom V. rádu, h. p. 4-21-05-103 (sporný iný názov Jordán).. Kalník má v k. ú. 1 ľavostranný bezmenný prítok.

4.3 Podzemná voda

Podzemná voda je definovaná ako voda vyplňujúca dutiny zvodnených hornín. Základnou jednotkou pre hodnotenie podzemných vôd je hydrogeologický rajón. Hranice hydrogeologických rajónov sa nekryjú s hranicami povodi povrchových tokov. V zmysle hydrogeologickej rajonizácie Slovenskej republiky spadá katastrálne územie obce Horný Kalník do hydrogeologického rajónu :

- *Q-P 033 Paleogén, neogén a kvartér Turčianskej kotliny*

Geochemická charakteristika prostredia vodných zdrojov

V k. ú sa vyskytuje genetický typ podzemnej vody: silikátovo-karbonátogénne podzemné vody, typ priepustnosti: puklinová, chem. typ: Ca-HCO³, celková mineralizácia: 500-800 mg/l. Podzemné vody dosahujú triedu kvality A, zväčša v plnom rozsahu vyhovujú všetkým ukazovateľom podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 pre pitnú vodu. V k. ú. Horný Kalník vyvierajú 1 studňa: Horný Kalník č. d. 28, trieda kvality D, kontaminácia (*zdroj: <http://mapserver.geology.sk/hydrochem/>).

V katastrálnom území obce Horný Kalník sa nenachádzajú vodné zdroje vhodné na hromadné zásobovanie pitnou vodou.

4.4 Kvalita povrchových a podzemných vôd

a) Znečistenie povrchových vôd

Podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 617/2004 (v súlade so smernicou Rady 91/676/EEC o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi pochádzajúcich z poľnohospodárskych činností) sa ustanovujú zraniteľné oblasti :

§ 2 (1) Za zraniteľné oblasti sa ustanovujú pozemky poľnohospodársky využívané v katastrálnych územiach obcí, ktorých zoznam je uvedený v prílohe č. 1. Horný Kalník nie je zaradený do predmetného zoznamu. Najbližšiu zraniteľnou oblasťou pri riešenom k. ú. je Dolný Kalník.

Dusičnany NO³ v povrchových vodách dosahujú v Hornom Kalníku nižšie hodnoty koncentrácie v porovnaní s napr. Dolným Kalníkom. Riešené k. ú. má hodnotu kvality vody v povrchových tokoch z hľadiska obsahu dusičnanov - 11,6 mg.l⁻¹.

Koncentrácie fosforečnanov (PO⁴) v povrchových vodách dosahujú v rámci k. ú. najvyššie hodnoty (0,17 mg.l⁻¹) v okolí intravilánu a na západe k. ú. Vo zvyšku katastra klesajú na úroveň 0,09 mg.l⁻¹ (<http://apl.geology.sk/atlasпов/>).

b) Znečistenie podzemných vôd

Potenciálnym nebezpečenstvom je poľnohospodárske znečistenie prejavujúce sa zvýšenými koncentraciami zlúčenín dusíka, fosforu, draslíka a stopových prvkov vo vode. Obdobné kontaminácie u podzemných vôd sa pripisujú nesprávnemu silážovaniu, nesprávnemu skladovaniu a manipulácii tuhých a tekutých exkrementov živočíšnej výroby.

Podľa atlasu podzemných vôd (Rapant, Vrana, Bodiš et al. 2011) je stupeň znečistenia podzemných vôd na celom území k. ú. v koncentrácii 2,01-3 mg.l⁻¹ (zdroj: <http://mapserver.geology.sk/atlasпов/>)

4.5 Vodohospodársky chránené územia

V k. ú. sa nenachádzajú žiadne chránené územia v zmysle zákona č. 361/2004 Z. z. o vodách.

4.6 Riziko povodní

Obec má spracovaný plán povodňovej ochrany z r.2012 – Povodňový plán záchranných prác obce, ktorý bol spracovaný v súlade s Metodickým pokynom ObÚ Martin č.3/2011.

V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami je potrebné:

- opatrenia pred povodňami vykonávať v súlade so zákonom č.7/2010 Z.Z. o ochrane pred povodňami
- vykonať opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia vodných tokov
- nepoužívať pri ťažbách v lesoch ťažké ťažobné mechanizmy (vytvárajú hlboké koľaje urýchľujúce odtok dažďovej vody z krajiny)
- vrátiť sa k jemnejším spôsobom obhospodarovania, nepovoľovať budovanie ďalších lesných ciest-odľahlé časti lesov by mali zostať ako prvky, ktoré stabilizujú vodný režim v lese
- neregulovať vodné toky v lesoch a nerúbať les v okolí vodných tokov
- je potrebné zamedziť orbám až na hranicu vodných tokov – stanoviť pás ktorý by ostal ako TTP alebo brehový porast
- územný plán navrhuje, na zníženie rizika záplav v z. ú., vybudovať na potoku Kalník suchý polder, v blízkosti k.ú Turčianske Jaseno

5. Pôdne pomery - kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd

Z hľadiska pôdnych podmienok sa v okolí obce vyskytujú z pôdnych typov na poľnohospodárskej pôde najmä fluvizeme, rendziny a kambizeme. Z hľadiska hodnotenia typologicko-produkčných kategórií prevládajú v riešenom území produkčné trvalé trávne porasty a poľnohospodárska pôda.

Z hľadiska kvality pôd, vyjadrenej BPEJ, sú v k.ú. pôdy zaradené do skupiny 5. – 9.

5.1 Kontaminácia pôdy

Potenciálne nebezpečenstvo kontaminácie pôdy predstavujú skládky odpadu. Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sa v riešenom území evidujú 2 odvezené skládky odpadu. Ďalšími zdrojmi znečistenia pôdnych zdrojov sú:

- chemizácia (hnojenie priemyselnými hnojivami),
- koncovka chovu hospodárskych zvierat (vývoz tekutých odpadov), priesaky z poľnohospodárskej výroby. Riziko kontaminácie pôdy vzniká aj pri dočasnom uskladňovaní hnoja v nezabezpečených hnojiskách v extraviláne
- úniky zo žump a septikov

Podľa hodnotenia plošnej kontaminácie pôd sú v riešenom katastri nekontaminované pôdy.

5.2 Erózia pôdy

Pôdna erózia sa v našich pôdno-klimatických podmienkach najčastejšie vyskytuje ako vodná a veterná erózia pôdy. Samotný erózný proces zahŕňa čiastkové subprocessy, ktorými je pôdny materiál uvoľnený (dezintegrácia pôdneho povrchu), transportovaný (po pôdnom povrchu) a sedimentovaný (v svahových depresiách). Potenciálne extrémnou vodnou eróziou je ohrozená viac než polovica poľnohospodárskej pôdy okresu (predovšetkým kambizeme a rendziny - plytké pôdy na strmých svahoch), protierózna ochrana väčšiny týchto pôd je však zabezpečená zatrávením (stupeň zornenia v okrese dosahuje len 42% PP).

Pri rekognoskácii terénu riešeného k.ú. boli vizuálne zaznamenané erodované plochy - rozorávané plochy s veľkým sklonom. V niektorých častiach riešeného k.ú. sú orané aj relatívne strmé svahy, čo so sebou nesie vysokú mieru pôdnej erózie. Erodované svahy sú situované aj priamo nad zástavbou rodinných domov, v prípade privalových dažďov tak hrozia aj väčšie škody na majetku obyvateľov.

V návrhu ÚPN-O je navrhnuté protierózne opatrenie:

- realizovať zasakovací pás slúžiaci na stabilizáciu svahu po ľavej strane cesty v intraviláne (smerom od Martina), ktorý je v Atlase stability svahov vyhodnotený ako rajón nestabilných území. Pás predstavuje minimálne 7m široký pruh v smere vrstevnice, ktorého prvoradou funkciou je premena povrchového odtoku vody na podpovrchový ako prevencia a ochrana pred možným ohrozením obydľí pod svahom v prípade náhlych privalových dažďov. Plocha zasakovacieho pásu by mala byť pokrytá trvalou vegetáciou - trávny porast doplnený o kry a stromy a mal by z nej byť vylúčený pohyb ťažkých mechanizmov zhutňujúcich pôdu. V prvých rokoch by mal byť trávny porast udržiavaný kosením (1 - 2 krát ročne) s odstraňovaním pokosenej biomasy ale zároveň s ochraňovaním vysadených drevín. Ak vysadené dreviny začnú po čase vytvárať zapojený porast, tieto časti už kosené nebudú.

6. Flóra a fauna – kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov (*zdroj : KEP obce Horný Kalník)

Údaje o primárnych vplyvoch predstavujú ohrozenie hodnôt a charakteristiky posudzovaného územia, ktoré sú stručne excerpované nižšie z Krajinnoekologického plánu, spracovaného v rámci prieskumov a rozborov v oblasti fauny a flóry, najmä z pohľadu záujmov ochrany prírody a krajiny. V plánovacom dokumente boli rešpektované tieto záujmy zodpovedajúcim funkčným zónovaním. Podrobnejšie informácie sa nachádzajú v podkladovom dokumente (*zdroj : KEP obce Horný Kalník, 2017).

6.1 Flóra

Na základe fyto geografického členenia podľa Plesníka (AK, 2002) je predmetné územie zaradené do bukovej zóny kryštalicko-druho hornej oblasti, okresu 14 – Turčianska kotlina.

Maglockého mapa potenciálnej vegetácie (l.c.) by sa na väčšine hodnoteného územia prirodzene vyskytovali karpatské dubovo-hrabové lesy, iba na juhozápadnom okraji by to boli bukové a jedľovo-bukové lesy. Fragmenty lesných porastov v k.ú. sú podľa lesníckej typológie zaradené do lesného typu 4315 - Vlhká typická bučina (<http://gis.nlcsk.org>).

a) Rekonštruovaná prirodzená vegetácia

Predchádzajúce informácie je možné využiť ako dobrý podklad pre obraz o prirodzenej vegetácii, ktorá by sa v hodnotenom území vyskytovala bez zásahu človeka. Celé, alebo takmer celé územie, by bolo porastené lesom s dominanciou buka lesného. V nižších lokalitách a na južne orientovaných svahoch by bol primiešaný dub zimný, s ojedinele primiešanými lipami, hrabom obyčajným, javorom mliečnym a javorom horským. V najvyšších lokalitách by boli lesy tvorené prevažne takmer čistými bučinami s malou prímiesou tzv. cenných listnáčov.

Pozdĺž vodných tokov by sa, spolu s drevinami z okolitých lesných porastov, vyskytovali tiež rôzne druhy vrúb, jelša lepkavá, jaseň štíhly, v nižších polohách prípadne aj dub letný a iné dreviny a kry typické pre tzv. tvrdé lužné lesy.

b) Reálna vegetácia

Súčasná vegetácia k.ú. Horný Kalník je veľmi poznačená dlhodobou ľudskou činnosťou. Až na nepatrné fragmenty lesa je prakticky celé územie odlesnené a premenené na poľnohospodársku pôdu. V k. ú. sa nachádza:

Lesná vegetácia - vyskytujú sa tu iba dva malé fragmenty lesa s úplne neprirodzeným drevinovým zložením s dominanciou smreka a borovice. Plochy smrekových monokultúr patria k nestabilným porastom.

Nelesná drevinová vegetácia - bloky poľnohospodárskej pôdy sú oddelené ostrovčekmi lesov, najmä na plochách menej prístupných pre ťažké mechanizmy. Nemajú pôvodné drevinové zloženie, sú na nich vysadené smrekové a borovicové monokultúry. Pomerne málo sú v poľnohospodárskej krajine zastúpené solitérne dreviny, ktoré tu môžu plniť dôležitú ekologickú funkciu.

Vegetácia lúk a pasienkov - Len časť súčasných lúk a pasienkov v Turčianskej kotline si zachovala prirodzený charakter a môžeme ich označiť ako rastlinné spoločenstvá. Lúky a pasienky v riešenom území sú intenzívne obhospodávané (kosenie, pastva, hnojenie, dosievanie hospodársky atraktívnych krmovínársky hodnotných druhov tráv. Druhovo sú veľmi chudobné..

Vegetácia polí, úhorov a burínisk - veľkoblková orná pôda bez protierozných opatrení je výrazným negatívnym prvkom v krajine. Z hľadiska druhovej rôznorodosti sa jedná o tzv. kultúrnu step, kde sa vyskytujú len pestované plodiny, ošetrované herbicídmi. Na opustených plochách, zboreniskách, haldách a skládkach odpadov, ale často aj na okrajoch poľných ciest, poľných hnojiskách a na v dôsledku hospodárskych aktivít narušených alebo eutrofizovaných plochách sa šíri ruderalná vegetácia a invázne neofyty.

6.2 Fauna

V charakteristike fauny sa sústreďujeme najmä na zdôraznenie vtáčích druhov viazaných na najrozšírenejšie biotopy katastra obce Horný Kalník. Tieto lokality nepodliehajú legislatívnej ochrane, ale vykazujú vysokú biodiverzitu v porovnaní s okolitou intenzívnou krajinou, ktorá ich predurčuje na označenie genofondová lokalita alebo prvok zabezpečujúci stabilitu krajiny v kategórii miestne biocentrum, biokoridor či interakčný prvok.

Vodné toky, ich brehy a mokrade - miestne potoky s rôzne zarastenými prípadne obnaženými brehmi a ich alúviá predstavujú v riešenej intenzívne využívanej krajine Horného Kalníka ojedinelé miesta rozmnožovania a presunov pre množstvo živočíchov, napr.: hmyz (chrobáky, blanokrídlavce, dvojkřídlavce a i.), obojživelníky (ropucha bradavičnatá, skokan hnedý, mlok vrchovský, rosnička zelená), ale i drobné zemné cicavce (dulovnica väčšia a menšia, piskor malý a veľký, hraboš močiarny a podzemný a i.). Počas terénneho prieskumu sme zaznamenali v brehovom poraste prítoku potoka Kalník z vtáčích druhov penicu obyčajnú, strnádku obyčajnú a prepelicu poľnú.

Polia, lúky, pasienky - v otvorenej krajine, na väčších plochách polí, lúk a pasienkov, dominuje hojný škovránok. Do druhovo chudobného spoločenstva poľných vtákov, ktoré sa postupne po nevhodných poľnohospodárskych zásahoch v minulosti dostáva do normálu, patrí jarabica poľná, prepelica poľná a cíbik chochlatý, pŕhlaviar červenkastý a globálne ohrozený chrapkáč poľný.

Množstvom vtáčích druhov, spolu s brehmi vôd, vyniká aj ostatná krovitá lemová vegetácia, v nej hniezdi menej častá hrdlička poľná, hniezdny parazit kukučka jarabá, myšiarka ušatá, krutohlav, na mraveniskách často žlna zelená a ďateľ malý, prevládajú tam spevavce, ako bežná ľabtuška hôrna, zriedkavý škovránik stromový, drozd čierny, ktorý je typický aj pre urbanizované prostredie, od 60-tych rokov drozd čvíkotavý, sedmohlások hájový, penica jarabá, zriedkavo sa vyskytuje aj v trnitých krovinách, penica popolavá, penica obyčajná a penica slávikovitá, vyskytujúca sa najmä okolo vodných tokov, kolibkárik čipčavý, kolibkárik spevavý, mlynárka dlhochvostá, vlha hájová, strakoš červenochrbtý, straka čiernozobá, vrana popolavá, škorec lesklý, ktorý po vyhniezdení lieta vo veľkých krdľoch, kanárik poľný, stehlík zelený, stehlík pestrý a stehlík konopiar, glzeg hrubozobý a hojná strnádka žltá (l.c.)

6.3 Významné migračné koridory živočíchov

Významnú úlohu v riešenom území (poľnohospodárska krajina na severe k.ú. s vyšším zastúpením lúk, menších lesíkov a nelesnej drevinovej vegetácie) predstavuje pre živočíchov regionálny biokoridor Trebstovo – Zábore (ID 6/27). Je jedným z mála možných relatívne bezpečných prechodov väčších stavovcov cez Turčiansku kotlinu mimo zastavané územia. Súčasťou koridoru je aj genofondová lokalita Kalnícky háj: poľný lesík s výskytom *Lycopodium clavatum* (škovirová in verb.) a viacerých lesostepných druhov pavúkov (Svatoň in verb.).

7. Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana

7.1 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra – SKŠ (druhotná krajinná štruktúra, t.j. využitie krajiny za posledných 5 rokov až po súčasnosť) je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novo vytvoril ako umelé prvky krajiny.

Na základe zastúpenia a plošnej výmery jednotlivých prvkov SKŠ možno hodnotiť súčasný stav antropizácie krajiny, či ide o územie prirodzené s vysokou ekologickou hodnotou alebo naopak, o územie antropicky silne pozmenené s nízkou krajinnoekologickou hodnotou.

Tab. č. 2 Podiel krajinných prvkov súčasnej krajinej štruktúry

Krajinná štruktúra územia podľa terénneho prieskumu	Výmera v ha
LESNÁ DREVINOVÁ VEGETÁCIA	3,018
NELESNÁ DREVINOVÁ VEGETÁCIA	2,328
VODNÉ TOKY	0,780
ORNÁ PODA (VEĽKOBLOKOVÁ O.P., MOZAIKA MALOBLOKOVEJ ORNEJ PÔDY, SADOV A ZÁHRAD)	119,413
SÍDELNÉ PLOCHY	7,133
PLOCHY VÝROBNÉ, DOPRAVNÉ A TECH. VYBAVENOSTI	1,240
SPOLU	205,766

Lesná drevinová vegetácia

Lesné pozemky sa v súčasnosti v k.ú. Horný Kalník vyskytujú na ploche 2,13 ha. Plocha lesa zaberá iba viac než 1% výmery celého územia. Všetky sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Stanovištno vhodný buk nie je zastúpený v drevinovom zložení. Dominuje borovica a smrek, ďalej sú agregované dub a topol. Javor nedosahuje ani 1 % na celkovom druhovom zložení

Nelesná drevinová vegetácia

Obdobne aj nelesná drevinová vegetácia je tu zastúpená iba minimálne. Prevládajú v nej najmä krovité dreviny, hlavne slivka trnková, a zo stromovitých drevín čerešňa vtáčia, jaseň štíhly, borovica lesná, jelša lepkavá a miestami sa tu vyskytujú aj zvyšky ovocných drevín - slivky.

Vodné toky

Cez k. ú. preteká vodný tok V. rádu - Kalnický potok, ktorý má v k.ú. 1 ľavostranný bezmenný prítok. Nenachádzajú sa tu vodné plochy.

Orná pôda

Výmera poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. 192,83 ha (93,71%), z čoho je výmera plochy ornej pôdy 92,07 ha (44,74%).

Sídelné plochy

Nachádzajú sa tu obytné plochy (rodinné domy), doplnené obslužnými objektmi občianskej vybavenosti (kultúrny dom, požiarna zbrojnica). V obci Horný Kalník sa nenachádza žiadna ďalšia občianska vybavenosť.

Dopravné, výrobné a ostatné plochy a objekty

Obec Horný Kalník sa nachádza asi 5,5 km východne od okresného mesta Martin. S mestom ju spája cesta tretej triedy č.III/2148 od Dolného Kalníka, napojená úrovňovou križovatkou na cestu III/2132 cesta SNP pri rozhladni Na Trní, ktorá obec dopravne spája so Sučanmi a Turčianskymi Teplicami, popod masív Veľkej Fatry.

Výrobné plochy sú v štruktúre sídla najvýznamnejšie zastúpené areálom hospodárskeho dvora, ktorý majetkovo spravuje poľnohospodárske družstvo Sklabiňa.

7.2 Krajina, stabilita, ochrana, scenéria

V zmysle Európskeho dohovoru o krajine, ktorého signatárom je Slovenská republika od roku 2005 a Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny zverejnenej vo Vestníku MŽP SR. ročník XVIII, čiastka 1b z roku 2010 je potrebné preukázať, že uvedený posudzovaný strategický dokument svojimi návrhmi nenaruší:

- charakteristický vzhľad krajiny (v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody),
- ochranu kultúrneho dedičstva – charakteristické a významné siluety, pohľady a panorámy (zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu). Tieto postuláty platia aj pre tie v dokumente navrhované činnosti, ktoré budú následne posudzované podľa zákona č.24/2006 Z. z.

Štruktúra krajiny a krajinný obraz

Sú výsledkom dlhodobého pôsobenia antropického tlaku na krajinu, veľkosť ktorého ovplyvňuje mieru stability a kvality krajiny.

Ako je konštatované v príslušnej časti, unikátna krajina bude vyžadovať citlivé stvárnenie objektov na navrhovaných rozvojových plochách. V návrhu riešenia ÚPN-O sú v záväznej časti zadefinované prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na podrobnejšie funkčné využitie jednotlivých plôch v katastrálnom území obce.

Zmena štruktúry a využívania krajiny súvisí s rozvojovými tendenciami, je v súlade so spoločensko ekonomickými požiadavkami, a práve posudzovaný strategický dokument je na tieto trendy zameraný. Nakoľko dokument obsahuje len funkčné plochy, nie je možné vyhodnotiť nakoľko ovplyvní krajinu reálna výstavba. V návrhu riešenia ÚPN-O sú v záväznej časti stanovené kritériá, ktoré rešpektujú aj krajinotvorbu, ako súčasť najmä rekreačného a obytného prostredia.

Tab. č. 3 - Pôsobenie prvkov SKŠ v krajine

Pôsobenie prvkov v krajine	Prvky SKŠ
rušivo pôsobiace prvky	okolie ciest, priestory areálu poľnohospodárskeho družstva, ruderalizované plochy v okolí družstva, intenzívnejšie využívané účelové cesty,
harmonicky pôsobiace prvky	väčšie porasty mimolesnej vegetácie, sady, historické krajinné štruktúry – úzkobloky, medze
neutrálne pôsobiace prvky	prechodné zóny medzi obcou a krajinou s predpokladaným dosahom urbanizačných vplyvov, väčšie plochy záhrad a záhumienkov

Na základe interpretácie zastúpenia a zoskupenia prvkov súčasnej krajiny štruktúry sa hodnotí charakteristický vzhľad krajiny. Záujem o vizuálne hodnoty krajiny má nielen etický, estetický, ale aj pragmatický význam pre cestovný ruch a rozvoj iniciatív v obci. Podmienkou však je, aby sa

v charakteristickom zhlade neprejavilo neprimerané množstvo rušivých, negatívne pôsobiacich a zanikajúcich hodnotných prvkov.

Pre podhorskú krajinu sú typické lúčnopasienkárske krajinné štruktúry s extenzívnymi i intenzívnymi pasienkami a rozptýlenými skupinami stromov a krov, v ktorej sa odráža spôsob využívania krajiny v súlade s krajinnékológickými podmienkami, vyznačuje sa výrazným vizuálnym efektom a vytvára typický kolorit.

Pre riešené územie je platný Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Martin (SAŽP, 2014).

Charakter krajiny podmieňoval využívanie územia skôr intenzívnejším spôsobom formou *väčších poľnohospodárskych celkov (majetkov)*, typickým krajinným prvkom Turca v minulosti boli zemianske kúrie s jednotlivými hospodárskymi dvormi. Významné štruktúry boli aj *aleje popri cestách*.

K podporeniu harmonického vnímania krajiny by výrazne prispelo zvýšenie rozlohy lesov, líniové výsadby stromov a krov, remízky či solitérne stromy, obnovovanie a vysádzanie sadov ovocných stromov. Záhrady a sady významne ovplyvňujú ráz krajiny.

V záväznej časti ÚPN-O sú zapracované Krajinné-ekologické opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny.

Stabilita

Ekologickú stabilitu v území zabezpečujú chránené územia a prvky územného systému ekologickej stability. Krajinnársku stabilitu riešeného územia zvyšuje genofondová lokalita a sieť prvkov územného systému ekologickej stability regionálneho charakteru s prvkami:

- Biokoridor regionálneho významu RBK 9 Trebostovo – Záborie,
- GL č. 141: Kalnický háj.

Ekologická významnosť územia sa hodnotí z hľadiska výskytu chránených území, prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) a ostatných ekostabilizačných prvkov krajiny. Priemerný koeficient ekologickej stability pre okres Martin je 2,297. **Koeficient ekologickej stability pre katastrálne územie je 1,1.** Do ekologickej najstabilnejších katastrálnych území patria k.ú. s najvyšším zastúpením lesných porastov a trvalých trávnych porastov (SAŽP Banská bystrica 2014). Za ekostabilizačné prvky sa považujú lesy, porasty krovín, heterogénne poľnohospodárske areály a rôzne trávne porasty, ktoré sa nenachádzajú medzi chránenými územiami, ani medzi prvkami ÚSES.

- Ekologicky veľmi významné - sú lesy, ekotóny na styku s trávnyimi porastmi, vodné toky a plochy s brehovými porastmi, ďalej lúčno-pasienkárske formy využívania krajiny.
- Stredne významné - sú plochy trávnych porastov s plôškami nelesnej drevinovej vegetácie, ovocné sady a dreviny v sídelných plochách a v okolí výrobných areálov.
- Nevýznamné prvky - predstavujú človekom najviac premenené, resp. devastované plochy: vedenia VVN a VN, cesty, skládky odpadu, smetiská a pod.

Poľnohospodársky využívaná krajina s osídlením predstavuje typickú kultúrnu krajinu okrajov Turčianskej kotliny.

V záväznej časti ÚPN-O sú zapracované Krajinné-ekologické opatrenia na ochranu ekologickej stability a biodiverzity, ako aj opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny.

Ochrana

V zmysle Európskeho dohovoru o krajine, ktorého signatárom je Slovenská republika od roku 2005 a Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického zhladu krajiny zverejnenej vo Vestníku MŽP SR. ročník XVIII, čiastka 1b z roku 2010 je potrebné preukázať, že uvedený posudzovaný strategický dokument svojimi návrhmi nenaruší:

- a) charakteristický zhlad krajiny (v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody),
- b) ochranu kultúrneho dedičstva – charakteristické a významné siluety, pohľady a panorámy (zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu). Tieto postuláty platia aj pre tie v dokumente navrhované činnosti, ktoré budú následne posudzované podľa zákona č.24/2006 Z. z.

O ochrane prírody a krajiny je viac popísané v kapitole C.II.8.

Scenéria

Kataster obce Horný Kalník patrí výmerou k menším obciam. Leží v mierne zvlnenom teréne okolo Kalnického potoka Najvýraznejšou krajinnou štruktúrou je veľkoplošná orná pôda, ktorá sa rozprestiera na väčšine katastra, čo spôsobuje až monotónnosť krajiny. Priestor však dotvára nie tak vzdialené pohorie Veľká Fatra, ktoré ohraničuje výhľad východným smerom. Harmonicky prvkami sú zvyšky lesov na styku s trávnyimi porastmi, vodné toky a plochy s brehovými porastmi, ďalej lúčno-pasienkárske formy využívania krajiny. Rušivo pôsobia nadzemné vedenia VVN, ktoré vytvárajú v krajine pohľadovú bariéru. Výrazným zásahom do prírodnej krajiny je poľnohospodársky areál. Lesné porasty takmer chýbajú a tiež je tu výrazný nedostatok krajinnéj zelene, ktorá je sústredená väčšinou pri potoku a v záhradách v zastavanom území. Navrhovaný MUSES, po realizácii, výrazne ovplyvní krajinnú scenériu a prinavrátí jej pôvodnú malebnosť.

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny)

8.1 Chránené územia

V katastrálnom území obce Horný Kalník nie sú evidované žiadne chránené územia, platí tu všeobecná ochrana prírody a krajiny a prvý stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

✓ *Chránené stromy*

V riešenom území nie sú evidované žiadne chránené stromy, chránené v zmysle § 49 zákona č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

✓ *Ochranné lesy*

V riešenom území nie sú evidované žiadne ochranné lesy vyhlásené rozhodnutím orgánu štátnej správy lesného hospodárstva podľa zákona o lesoch, v súčasnosti zákon č. 326/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov.

✓ *Mokrade regionálneho a lokálneho významu*

Podľa databázy Centra mapovania mokradí Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny (SZOPK-Slobodník & Kadlečík 2000) sa v záujmovom území a v jeho blízkosti nevyskytujú mokrade regionálneho významu a lokálneho významu.

Počas rekognoskácie terénu boli zaznamenané silne podmäčkané plochy uprostred veľkého bloku ornej pôdy na juhovýchode k. ú. V súčasnosti je plocha vo väčšej časti rozorávaná, minimálne na dvoch miestach dochádza k prenikaniu vody na povrch a jej pomalému odtekaniu do potoka Kalník. Mokrad' sa premietla do návrhu miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) v podobe interakčného prvku.

8.2 NATURA 2000

NATURA 2000 má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie. NATURA 2000 má zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov, čo však vôbec nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarušujú.

Právnym základom pre tvorbu Sústavy NATURA 2000 sú:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva, tzv. **chránené vtáčie územia (CHVÚ)**, do k.ú. Horný Kalník nezasahuje.
- smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín - tzv. **územia európskeho významu (ÚEV)**, do k.ú. Horný Kalník nezasahuje.

Približne 3 km od juhovýchodného okraja katastrálneho územia Horný Kalník sa nachádza Chránené vtáčie územie Veľká Fatra SKCHVU033 a tiež územie európskeho významu Veľká Fatra SKUEV0238.

8.3 Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je v zmysle zákona č. 506/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

Obec Horný Kalník nemala spracovaný Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES), tento bol navrhnutý až v Krajinnookologickom pláne a prebratý do návrhu ÚPN-O, kde sú aj podrobné informácie o jednotlivých prvkoch všetkých úrovní systémov.

Vyššie úrovne z dokumentov a dokumentácií boli prevzaté nasledovne:

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Žilinského kraja (*Združenie „VÚC Žilina“, 1998) vrátane všetkých jeho platných zmien a doplnkov. Pre k. ú. Horný Kalník uvádza nasledovné prvky ÚSES:

- Biokoridor regionálneho významu územie Trebostovo - Záborie (terestrický), ID 6/27

Prvky kostry ÚSES z ÚPN VÚC Žilinského kraja boli spresnené v aktuálne platnom novom RÚSES okresu Martin. Charakteristiky prvkov RÚSES zo schváleného dokumentu **RÚSES okresu Martin** (*SAŽP

Banská Bystrica, Centrum starostlivosti o životné prostredie Žilina 2014) sú identické s RÚSES ÚPN VÚC Žilinského kraja s rozdielom v číslovaní:

- Biokoridor regionálneho významu RBk 9 Trebstovo – Záborie

✓ *Genofondové lokality (GL)*

Medzi ekostabilizačné prvky zaraďujeme predovšetkým genofondové lokality (GL). Výber regionálnych genofondových lokalít vychádza z RÚSES okresu Martin (SAŽP 2015):

- GL č.144 Kalnický háj

Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) - návrh :

Najvýznamnejšou hierarchickou úrovňou ÚSES z hľadiska priameho vplyvu na krajinu je miestny ÚSES. V riešenom území v priestoroch a lokalitách s vysokou krajinnoekologickou hodnotou sú navrhnuté tieto prvky kostry miestneho územného systému ekologickej stability:

- 3 biocentrá miestneho významu,
- 5 biokoridorov miestneho významu,
- 6 interakčných prvkoch plošného rozsahu.

✓ *Navrhované biocentrá miestneho významu*

- Biocentrum miestneho významu **MBc1** (1,53 ha) - izolovaný lesík v severozápadnej časti k. ú. s príľahlými neobhospodávanými alebo iba extenzívne obhospodávanými okrajmi a pásom TTP prepájajúcim MBc1 s blízkym biokoridorom MBk1.
- Biocentrum miestneho významu **MBc2** (1,38 ha) - prepája malý lesík s príľahlými neobhospodávanými alebo iba extenzívne obhospodávanými okrajmi a blízku väčšiu neobhospodávanú plochu husto porastenú náletovými drevinami.
- Biocentrum miestneho významu MBc3 (1,39 ha) - prepája väčšiu neobhospodávanú plochu porastenú náletovými drevinami s blízku širšou neobhospodávanou medzou s riedko rastúcimi kríkmi.Jeho prepojenie s ostatným prvkami MÚSES je zabezpečené dvomi biokoridorami – MBk2 a MBk4.

✓ *Navrhované biokoridory*

- Biokoridor miestneho významu **MBk1** (terestricko - hydrický), dl.770 m - ide o terrestricko-hydrický typ biokoridoru, ktorý je tvorený pravostranným prítokom potoka Kalník a príľahlým brehovým porastom drevín alebo neobhospodávaným pásom spravidla do vzdialenosti 5 – 10 m od brehu toku (v zastavanom území obce do vzdialenosti 0 - 5 m od brehu).
- Biokoridor miestneho významu **MBk2** (terestrický), dl.1.561 m - ide o terrestrický typ biokoridoru. Je situovaný prevažne pozdĺž poľnej cesty bez akejkoľvek postrannej . V spodnej časti je do biokoridoru zahrnutá aj plocha miestneho cintorína s obvodovou výsadbou stromov. Biokoridor prepája MBc2, MBc3, IP1 a IP4 a na svojom spodnom oknci sa napája na navrhovaný MBk5.
- Biokoridor miestneho významu **MBk3** (terestrický), dl.607 m - ide o terrestrický typ biokoridoru. Je situovaný pozdĺž poľnej cesty vedúcej od lesíka v biocentre MBc2 priamo k cintorínu. Biokoridor prepája MBc2 a MBk2.
- Biokoridor miestneho významu **MBk4** (terestrický), dl.1.374 m - je situovaný pozdĺž poľnej cesty vedúcej z juhu, od biocentra MBc3 dole k obci. Biokoridor prepája MBc3, MBk5 a IP5.
- Biokoridor miestneho významu **MBk5** (terestricko - hydrický), dl.1.250 m - ide o terrestricko-hydrický typ biokoridoru, ktorý je tvorený potokom Kalník a príľahlým brehovým porastom drevín alebo neobhospodávaným pásom prevažne vysokobylinnej vegetácie spravidla do vzdialenosti 5 – 10 m od brehu toku (v zastavanom území obce do vzdialenosti 0 - 5 m od brehu). Vo svojej spodnej časti prechádza zastavaným územím obce a neskôr sa napája na regionálny biokoridor Trebstovo-Záborie

✓ *Navrhované interakčné prvky*

- Interakčný prvok **IP1** (1,3 ha) - ide o neobhospodávanú svahovitú plochu so sporadickým výskytom krov neďaleko biocentra MBc1.
- Interakčný prvok **IP2** (0,31 ha) - silne podmáčaná plocha uprostred veľkého bloku ornej pôdy, v súčasnosti v väčšej časti rozorávanú.
- Interakčný prvok **IP3** (7,88 ha) - svahovitý blok ornej pôdy – v súčasnosti úhor. Susedí s MBc2, MBk2 a MBk3.
- Interakčný prvok **IP4** (1,4 ha) - vlhká lúčka pod cintorínom. Z dvoch strán k nej priliehajú biokoridory MBk1 a MBk2.
- Interakčný prvok **IP5** (7,69 ha) - plocha kosenej lúky a prepásanej časti so skupinkami stromov a krov. Nachádza sa pri zastavanom území obce medzi MBk4 a MBk5.
- Interakčný prvok **IP6** (0,49 ha) - ovocný sad po ľavej strane cesty približne uprostred intravilánu v miestach historickej časti obce.

9. Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi)

9.1 Demografická charakteristika

Obec Horný Kalník mala pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 158 obyvateľov, z toho 83 žien a 77 mužov. Pri sčítaní k v roku 2001 mala obec 140 trvale bývajúcich obyvateľov. Od roku 1980 až po r. 2001 počet obyvateľov obce klesal, odvtedy počet obyvateľov obce stúpa, medziročne o 3,9 obyvateľa. V období od sčítania v roku 2001 do roku 2011 má priemerný ročný prírastok hodnotu 1,8%.

Katastrálne územie obce má rozlohu 205,76 ha. Hustota osídlenia bola v r.2011 (SODB) 77,27 obyv./km² v súčasnosti (k 31.12.2016) vzrástla na 88,69 obyv./km² a je na úrovni 67,2% celookresného priemeru, ktorý dosahuje hodnotu 132,0 obyvateľov na km².

Tab. č.4 - Veková štruktúra obyvateľstva v obci k 30.06.2017

Obec	Počet trvale bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľov					
	celkom	muži	ženy	0 – 14	15-64 muži	15-64 ženy	65+ muži	65+ ženy	nezistený
Horný Kalník	185	87	98	33	62	68	8	13	1

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o počte obyvateľov a vekovej skladbe zo zdroja *obecnej štatistiky obce Horný Kalník*

V období rokov 2007 – 2016 počet obyvateľov obce vzrástol o 29 osôb. Počet obyvateľov obce od roku 2007 prirodzeným úbytkom mierne stúpala a zároveň rástla kladným migračným saldóm, pričom počet obyvateľov rástol jednak migračným saldóm (+20 obyvateľov/ 9 rokov) ako aj prirodzeným prírastkom (+9 obyv./9 rokov).

K 31.06.2016 sa veková štruktúra obyvateľstva obce oproti sčítaniu v r.2011 zlepšila, index vitality sa zvýšil na 157,1 (v predproduktívnom veku bolo v obci 33 obyvateľov, v produktívnom veku 130 obyvateľov a v poproduktívnom veku 21 obyvateľov). Z uvedených údajov vyplýva, že v obci Horný Kalník žije obyvateľstvo s priemerným vekom približným ako v SR. V obci je index vitality vyšší ako 120, čiže populačný vývoj má stabilizovaný charakter

V obci je výlučne zastúpené obyvateľstvo slovenskej národnosti - 100,0 %.

V obci je veriach okolo 89,3%, až 61,0% je evanjelického a. v. vyznania a v malej miere 26,4% je zastúpené rímsko-katolícke náboženstvo. Bez vyznania je 16 osôb (10,1%), nezistené vierovyznanie bolo u 1 osoby (0,6%).

✓ *Prognóza demografického vývoja*

Vzhľadom na blízkosť okresného mesta Martin, ako aj novobudovanej priemyselnej zóny v obci Sučany, je v prijateľnej dochádzkovej vzdialenosti od obce dostatok pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu ako aj vzhľadom na vhodné prostredie pre bývanie je v obci veľký záujem o výstavbu nových rodinných domov, čo sa prejavuje aj kladným migračným saldóm, za posledných 7 rokov pribudlo prisťahovaním priemerne ročne 3,9 obyvateľa.

Vzhľadom k pracovným príležitostiam v dostupnej vzdialenosti je predpokladom stabilizácie obyvateľstva a zlepšenia vekovej štruktúry obyvateľstva vytvorenie dobrých podmienok pre bytovú výstavbu v obci a dobudovanie vybavenosti na zodpovedajúcu úroveň.

Tab. č.5 - Prognóza demografického vývoja počtu obyvateľov obce

Rok	Počet obyvateľov	%	Priemerný ročný prírastok v %
2 017	187	100,0	-
2 028	240	129,7	2,7
2 038	300	160,4	2,5

9.2 Ekonomická aktivita a nezamestnanosť

Pri sčítaní v roku 2011 bolo v obci 90 ekonomicky aktívnych osôb. Zo 115 obyvateľov v produktívnom veku bolo ekonomicky aktívnych 78,3%. V okrese Martin bolo pri sčítaní v r.2011 ekonomicky aktívnych 46.726 osôb, tj. 48,1 % z celkového počtu obyvateľov. Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúcего obyvateľstva je vyšší ako v okrese Martin.

Z celkového počtu bolo ekonomicky aktívnych 90 obyvateľov (z toho 41 žien, 49 mužov), čo predstavuje 56,6% všetkých obyvateľov, 86,7 % z ekonomicky aktívnych odchádzalo za prácou mimo obec. Z ekonomicky aktívnych pracovalo v primárnom sektore 3,31%, v sekundárnom 36,7% a v terciárnom 56,7%.

V r.2016 boli v obci evidovaní 3 uchádzači o zamestnanie, čo predstavuje 3,3% z ekonomicky aktívnych obyvateľov. Počet uchádzačov o zamestnanie je v sledovanom období stabilizovaný a pomerne nízky. Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci kopíruje vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v celom okrese Martin.

9.3 Charakteristika bytového a domového fondu

Podľa výsledkov sčítania v roku 2001 bolo v obci 47 domov, z toho trvale obývaných 36 (76,6%), spolu bolo 54 bytov, z toho trvale obývaných 43 (79,6%).

Ku dňu sčítania v r.2011 bolo na území obce Horný Kalník 63 bytových jednotiek, z toho 52 (82,5%) trvalo obývaných bytov. Celkový počet domov bol 53, z toho trvale obývaných 43 (81,1%). Neobývaných domov bolo 10.

Na 1 trvale obývaný byt pripadalo v Hornom Kalníku 3,06 obyvateľa pri sčítaní v roku 2011 (3,26 obyvateľa na 1 trvale obývaný byt pri sčítaní v roku 2001). Koeficient obývanosti v obci sa oproti roku 2001 zlepšil o 0,20 osoby.

V Žilinskom kraji pripadalo pri sčítaní v roku 2011 pripadalo 3,20 obyvateľa/1 byt, v okrese Martin 2,94 obyvateľa/1 byt. Obývanosť bytového fondu v obci bola v r.2011 vyššia ako v okrese Martin a nižšia ako v Žilinskom kraji.

V najbližších rokoch predpokladáme v súlade so všeobecným trendom vo vyspelých štátoch a prognózami v ÚPN-VÚC Žilinského kraja ďalšie znižovanie koeficientu obývanosti v obci nasledovne :

v roku 2 001	3,26 obyv. / 1 byt
v roku 2 011	3,04 obyv./ 1 byt
v roku 2 027	2,86 obyv. / 1 byt
v roku 2 038	2,75 obyv./ 1 byt

Predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2 038 sa bude potreba nových bytov v obci uspokojovať len výstavbou rodinných domov.

✓ Súčasný dopyt po bytoch

Podľa základných demografických údajov a schváleného Zadania pre predpokladaný počet 300 obyvateľov obce v roku 2 038 a pre dosiahnutie obývanosti 2,75 obyvateľa/1 byt je v roku 2038 potrebný celkový počet 110 trvale obývaných bytov. Pri zachovaní súčasného podielu trvale neobývaných bytov (17,5 %) je potrebných v obci celkom 130 bytov, t.j. do roku 2 038 je potrebné postaviť v obci približne 70 nových bytov.

Na základe predpokladu, že k cieľovému roku 2038 budú niektoré lokality len rozostavané, je v územnom pláne potrebné pripraviť obytné plochy aj s primeranou urbanistickou rezervou - urbanistická rezerva predstavuje ďalších 10 bytov, spolu je pre návrhové obdobie potrebné pripraviť stavebné pozemky pre približne 80 bytov.

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská

Na území obce sa nenachádza vyhlásená pamiatková zóna ani rezervácia.

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú **národné kultúrne pamiatky** evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR.

V k. ú. nie je evidované v evidencii **archeologických nálezísk** ani v odbornej literatúre žiadne archeologické nálezisko. Podľa starých máp je možné však vyčleniť nasledujúce archeologické nálezisko:

- a) Horný Kalník, poloha "v centre obce na pravom brehu potoka Kalník, zrejme pri moste cez potok" - zrejme 19. stor., zaniknutá kaplnka - obr. 3, 4 (bod č.720)

V *záväznej časti návrhu ÚPN-O sú stanovené regulatívy na ochranu historického potenciálu riešeného územia.*

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie)

V katastrálnom území obce nie sú podľa dostupných údajov evidované paleontologické náleziská ani významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)

Údaje o hlukových pomeroch a vibráciách sú uvedené v kapitole B.II bod 4.

Údaje o žiarení a iných fyzikálnych poliach sú uvedené v kapitole B.II bod 5.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Aktuálnymi témami v oblasti životného prostredia na Slovensku sú predovšetkým obnova ekosystémov na ornej pôde, obnova miest narušených ťažbou a iných industriálnych stanovišť, obnova riečnych ekosystémov, degradovaných lúčnych porastov, obnova prirodzenej skladby lesov.

Cieľom zhodnotenia environmentálnych problémov je vyjadriť najakútnejšie ohrozenie krajiny Horného Kalníka a jeho jednotlivých krajinotvorných zložiek a prvkov vrátane človeka spôsobené stresovými javmi, či už prírodnými, sekundárnymi, alebo javmi vyplývajúcimi z funkčného využitia prvkov SKŠ.

Základné procesy, ktoré ohrozujú biodiverzitu a všeobecne životné prostredie, krajinu či procesy v nej prebiehajúce:

13.1 Premena a degradácia stanovišť

a) intenzifikácia poľnohospodárstva, odvodňovanie mokradí a regulovanie kotlinových tokov: rozorávanie mokradí a pramenísk, zhutňovanie pôdy traktorom, preháňaním dobytkom. Takmer celé územie k.ú. je premenené na poľnohospodársku pôdu, t.j. agrárny ekosystém s veľkoplošnými blokmi ornej pôdy s chýbajúcimi ekostabilizačnými prvkami ako sú lesy, líniové výsadby stromov a krov, remízky či solitérne stromy. Tieto sú tu zastúpené v tak malej miere, že nedokážu spoľahlivo zabezpečiť zachovanie biodiverzity či ochranu pôdy pred eróznymi vplyvmi. V riešenom kú. Dochádza aj k rozorávaniu plôch s veľkým sklonom, čo so sebou nesie vysokú mieru pôdnej erózie.

b) eutrofizácia tokov: napr. znečistenie zregulovaného potoka Kalník pretekajúceho intravilánom. Tok je znečistený zo splachov polí a areálu hospodárskeho dvora. Obec nie je odkanalizovaná. Ďalším zdrojom znečistenia sú voľné a nezabezpečené poľné hnojiská, ktoré v sebe nesú vysoké riziko eutrofizácie blízkeho okolia a tiež znečistenia spodných vôd.

C.III Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.

Návrh územného plánu obce je územnoplánovací dokument, ktorý má priamy vplyv na plánovanie budúceho stavu životného prostredia, resp. zdravie obyvateľov a kvality života, neobsahuje riešenia, ktoré by zvyšovali ohrozenie zdravotného stavu obyvateľstva a mali naň negatívne sociálno-ekonomické dopady alebo by narušovali pohodu a kvalitu života. Cieľom územného plánu je vytvorenie podkladu pre optimálne riešenie územia vo všetkých funkčných zložkách územia ako je bývanie, občianska vybavenosť, rekreácia a šport, plochy zelene, doprava a technická infraštruktúra tak, aby komplexne riešil územný rozvoj obce, resp. katastrálneho územia. Výstupy z návrhu riešenia ÚPN-O sú zapracované v záväznej časti riešenia. Návrh územného plánu je vyhotovený v jednom variante.

Návrh územného plánu bude mať priaznivý vplyv na obyvateľov obce, vytvorením podmienok pre zvýšenie kvality bývania, doplnením občianskej vybavenosti, zachovaním a doplnením plôch športovej vybavenosti, vytvorením podmienok pre umiestnenie plôch nezávadnej výroby, pre kvalitatívne zlepšenie stavu životného prostredia vzhľadom na oblasť dopravy a technickej infraštruktúry, ako aj v ostatných oblastiach – znížením predpokladu energetickej náročnosti použitím obnoviteľných zdrojov energií, doplnením verejných plôch zelenej infraštruktúry, vybudovaním, chodníkov, ap.

Spôsob zástavby musí umožniť dobré prevetranie, preslnenie a presvetlenie, vhodné dopravné riešenie a pripojenie na sieť a zariadenia technického vybavenia územia, v obytnom území je nepripustné umiestňovať výrobné zariadenia a výrobné prevádzky; služby v obytnom území umiestňovať zásadne len tie, ktoré majú charakter osobných služieb, ktoré svojimi vplyvmi v žiadnom prípade neohrozia zdravé bývanie a pohodu bývania; v území je potrebné zabezpečiť podmienky na upevňovanie zdravia zriaďovaním zelene, výstavbou zariadení na pohybovú aktivitu, rekreáciu a oddych - v návrhu ÚPN-O.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Návrh územného plánu nebude mať žiadne priame negatívne vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery, nenavrhujú sa žiadne dobývacie priestory ani skládky odpadov. Vplyvy na horninové prostredie počas výstavby jednotlivých zámerov (napr. úniky ropných látok do podložja a pod.) je potrebné riešiť v podrobnejších stupňoch dokumentácie.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Návrh územného plánu nebude mať žiadne priame negatívne vplyvy na klimatické pomery v území.

Rozšírenie zastavaných plôch má vplyv na lokálnu klímu a mikroklímu. Pri eliminovaní nepriaznivých klimatických účinkov je potrebné rešpektovať národný dokument „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“, ktorú spracovalo MŽP, 01/2014, hlavne jeho časť uvedenú v bode č.8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach, bod 8.3 Sídlné prostredie – navrhované adaptačné opatrenia pre samosprávy sú uvedené v príslušných a relevantných bodoch.

V záväznej časti návrhu ÚPN-O sú zapracované výstupy z predmetného národného dokumentu.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií)

Návrh územného plánu nevyvoláva žiadne priame negatívne vplyvy na ovzdušie a ani sa v ňom nerieši umiestnenie nových stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia v plochách nezávadnej výroby aslužieb.

Návrh územného plánu rieši plynofikáciu všetkých rozvojových lokalít pre bývanie ako aj využitie alternatívnych, obnoviteľných zdrojov energie (napr. tepelné čerpadlá, solárna energia, biomasa, ap.), čím je daný predpoklad pre elimináciu znečistenia ovzdušia lokálnymi kúreniskami a postupné znižovanie emisií.

V záväznej časti ÚPN-O sú zapracované opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)

Návrh územného plánu obce nevyvoláva priame významne negatívne vplyvy na vodné pomery územia, kvalitu povrchových a podzemných vôd a odtokové pomery. Návrh územného plánu spôsobuje zvýšené nároky na zásoby pitnej vody. Nárast počtu obyvateľstva nevyžaduje vybudovanie nového vodného zdroja.

Vzhľadom na charakter klimatických zmien, za najrizikovejší faktor je možné považovať intenzívne zrážky búrkového charakteru (supercely) vo vyšších polohách, ktoré sa v údolných častiach prejavajú prívalovými vodami v sútokoch jednotlivých mikropovodí a zdvihom povodňovej vlny na ich hlavnom recipiente.

Nové rozvojové lokality sú situované mimo území s potenciálnym rizikom povodní. V záujme zabezpečenia ochrany pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

Vybudovaním navrhovanej kanalizácie sa podstatne zníži množstvo splaškových odpadových vôd, sústreďovaných momentálne v žumpách a lebo vypúšťaných priamo do vodných tokov, a tým aj riziko znečisťovania povrchových a podzemných vôd.

V záväznej časti ÚPN-O sú zapracované opatrenia na ochranu vodných tokov, ochranu pred povodňami ako aj regulatívy týkajúce sa vodného hospodárstva a starostlivosti o životné prostredie.

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Za priamy vplyv na pôdu možno považovať zábery pôdy na nepoľnohospodárske účely ako to vyplýva z tabuľky na str. 7. Pri návrhu územného plánu obce boli uprednostnené kompaktné, celistvé plochy, nadväzujúce na zastavané územie vzhľadom na ochranu pôdy pred nadmerným rozdrobením.

Za negatívny, degradujúci vplyv na pôdu, okrem činnosti človeka, je možné považovať vodnú a veternú eróziu. Jej priamym vplyvom sa znižuje prirodzená úrodnosť pôd.

V záväznej časti ÚPN-O sú zapracované opatrenia na ochranu poľnohospodárskej pôdy.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)

Chránené a vzácne spoločenstvá fauny a flóry sa viažu prevažne na osobitne chránené časti prírody a krajiny a na prvky Územného systému ekologickej stability (ÚSES). Vzhľadom na vzdialenosť väčšiny významných prírodných ekosystémov od novo navrhovaných lokalít podľa návrhu územného plánu nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia celkového genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia. Návrh riešenia územného plánu obce vytvára predpoklady na realizáciu navrhnutých ekostabilizačných opatrení, čo prispeje k stabilizácii prírodného prostredia a tým sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

Pri dodržaní navrhovanej koncepcie riešenia ÚPN-O, premietnutej do záväznej časti riešenia vzhľadom na ochranu prírody a tvorbu krajiny, sa nepredpokladá, že dôjde k negatívnym vplyvom na faunu, flóru, resp. biotopy.

Po realizácii navrhovanej rýchlostnej cesty R3 v k.ú Horný Kalník (v návrhovom období) dôjde k určitej migračnej bariére pre živočíchy.

8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny

Do výrazu a charakteristického vzhľadu krajiny novú územný plán s navrhnutými rozvojovými zámerni negatívne nezasahuje. V návrhu územného plánu obce sa uvažuje s intenzifikáciou jestvujúceho územia a s rozvojovými zámerni, ktoré sú v nadväznosti so zastavaným územím obce a do voľnej krajiny zasahujú rovnomerne okolo jestvujúceho zastavaného územia predovšetkým na plochách poľnohospodársky využívanej pôdy. Zástavba je navrhovaná prevažne formou rodinných domov.

Navrhované rozšírenie funkčných plôch bude kompozične podobná jestvujúcej vidieckej zástavbe, takže krajinný obraz nebude významne narušený novými prvkami – plochy sú situované v nadväznosti na jestvujúcu zástavbu.

K určitej zmene obrazu krajiny dôjde pri realizácii nových funkčných plôch a dopravných koridorov, (hlavne rýchlostnej cesty R3).

Do lesnej pôdy sa nezasahuje.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti], na územný systém ekologickej stability

Územný plán intenzifikuje a reštrukturalizuje už urbanizované zastavané územie a rozširuje zástavbu na príslahlé lokality. Návrh riešenia zabezpečuje ochranu a funkčnosť všetkých prvkov ÚSES, rešpektuje RÚSES, vrátane navrhovaných ekostabilizačných opatrení, ako aj navrhovanej kostry prvkov MÚSES. Realizáciou navrhovaných ekostabilizačných opatrení sa vytvoria predpoklady pre stabilizáciu krajiny a úpravu jej štruktúry. V rámci riešenia ÚPN-O Horný Kalník nie sú navrhnuté činnosti, ktoré by negatívne zasahovali a ovplyvňovali územný systém ekologickej stability a nepredpokladá sa negatívny vplyv strategického dokumentu na tieto územia.

NATURA 2000

Do riešeného územia nezasahuje žiadne Územie európskeho významu ani Chránené vtáčie územie.

Územná ochrana prírody

V riešenom území sa nenachádza osobitne chránené územie (osobitne chránená časť prírody a krajiny), ktoré je začlenené v národnej sústave chránených území (zákon č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny).

Územia chránené podľa medzinárodných dohovorov

V riešenom území sa nenachádza územie chránené podľa medzinárodných dohovorov.

Prvky ÚSES

V k. ú. obce sa nachádza:

- Biokoridor regionálneho významu RBk 9 Trebostovo – Záborie

Navrhované prvky MÚSES

Územný plán nenavrhuje žiadne nové chránené územia, ale navrhuje miestny územný systém ekologickej stability, ktorý je potrebné v krajine rešpektovať:

- 3 biocentrá miestneho významu MBc (4,3 ha),
- 5 biokoridorov miestneho významu MBk (5,56 km),
- 6 interakčných prvkov plošného charakteru IP (19,07 ha).

Ochranné lesy

Ochranné lesy sa vyhlasujú rozhodnutím orgánu štátnej správy lesného hospodárstva podľa zákona o lesoch, v súčasnosti zákon č. 326/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov, na základe návrhu vyhotovovateľa plánu na dobu platnosti programu starostlivosti o les. V k. ú. obce Horný Kalník sa nenachádzajú.

Ochranné pásma

Všetky ochranné pásma vymedzené podľa osobitných predpisov (technickej a dopravnej infraštruktúry, vodných tokov, cintorína, lesa, ap.) sú premietnuté v grafickej časti návrhu ÚPN-O Horný Kalník a uvedené v záväznej časti návrhu.

Návrh ÚPN-O rešpektuje existujúce ochranné pásma cintorína, sietí technickej a dopravnej infraštruktúry a navrhované činnosti umiestňuje mimo nich.

Nepredpokladá sa vplyv strategického dokumentu na tieto ochranné pásma.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

Návrh riešenia územného plánu obce nemá priamy vplyv na kultúrne a historické pamiatky.

Je predpoklad, že v k. ú. obce sa nachádzajú doteraz neznáme archeologické náleziská, ktoré môžu byť dotknuté navrhovanými činnosťami, ku ktorým sa bude vyjadrovať príslušný orgán ochrany.

Územnoplánovacia dokumentácia obce vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva v návrhu záväznej časti riešenia.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Vzhľadom na to, že takéto lokality a náleziská sa v katastri obce nenachádzajú, je hodnotenie vplyvu návrhu územného plánu na ne bezpredmetné.

12. Iné vplyvy

Iné vplyvy navrhovaného strategického dokumentu návrh Územného plánu obce Horný Kalník neboli v rozsahu tohto hodnotenia identifikované.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Predkladaný návrh Územného plánu obce Horný Kalník predstavuje rozsiahle spracovanú dokumentáciu, ktorá komplexne rieši predpokladaný rozvoj obce na všetkých úrovniach. Z komplexného posúdenia riešenia návrhu ÚPN-O Horný Kalník vyplýva, že nemá žiadne podstatné negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľov obce, ale navrhovanými opatreniami, ako aj regulatívmi stanovenými v záväznej časti riešenia vytvára podmienky pre zlepšenie stavu v území. Návrh územného plánu rieši optimálne využitie potenciálu územia pre jeho rozvoj vo väčšine funkčných zložiek a vytvára predpoklady pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, výroby, zelene, v menšej miere športu, vytvára podmienky pre elimináciu environmentálnych problémov (splašková kanalizácia, zásobovanie energiami, ekologické zdroje, zlepšenie organizácie dopravy, ap.)

Vplyvy z hľadiska ochrany prírody a krajiny nie je možné v tomto štádiu vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi.

Pri spracovaní návrhu územného plánu obce boli rešpektované všetky v súčasnosti platné právne predpisy v oblasti zložiek ochrany životného prostredia a ochrany prírody a krajiny:

- zákon č.50/ /1976 Zb. v platnom znení - stavebný zákon
- zákon č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov - napr. Uznesenia Vlády SR č.636/2003 a č.239/2004
- zákon č.135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov
- zákon č.364/2004 Z. z. v znení novelizácie 384/2009 Z. z. - vodný zákon, v znení neskorších predpisov
- zákon č.251/2012 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov,
- zákon č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 49/2002 Z. z.- pamiatkový zákon, v znení neskorších predpisov
- zákon č.326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- zákon č.7/2010 Z.Z. o ochrane pred povodňami
- zákon č. 220/2004 Zb. o ochrane poľnohospodárskej pôdy v znení novely č.57/2013
- zákony o odpadoch - zákon č.79/2015 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov, vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z., vyhláška MŽP SR č.366/2015 Z.z. a č.371/2015 Z. z.
- zákon SNR č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov
- vyhlášku MŽP č.55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii
- vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia
- vyhláška č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- vyhláška MŽP SR č.29/2005 Z. z. - spôsoby ochrany vodárenských zdrojov
- vyhláška č.508/2004, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy
- vyhláška č. 59/2013 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín - tzv. územia európskeho významu (ÚEV)
- národný dokument „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“, ktorú spracovalo MŽP, 01/2014

C.IV Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Z posúdenia vplyvov návrhu Územného plánu obce Horný Kalník nevyplývajú žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie ľudí, preto nie je možné exaktne definovať opatrenia na prevenciu, elimináciu a minimalizáciu vplyvov na životné prostredie.

V záväznej časti návrhu územného plánu obce sú stanovené prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na podrobnejšie funkčné využitie jednotlivých plôch v katastrálnom území obce. Zároveň sú tu premietnuté jednotlivé ekostabilizačné opatrenia na zlepšenie ekologickej stability územia ako aj životného prostredia, ktoré vyplývajú z krajinnoekologického plánu obce Horný Kalník.

Odporúčané aktivity v krajine a navrhované krajinnoekologické opatrenia

Ekologickú stabilitu v krajine možno podporiť predovšetkým systémom ekostabilizačných opatrení (urbanistických, agrotechnických, lesohospodárskych a iných). Navrhujú sa druhy ekostabilizačných opatrení, ktoré sú priamo smerované na jednotlivé vyčlenené krajinnoekologické komplexy s prihliadnutím na ich predpokladané využívanie:

1) Opatrenia na ochranu ekologickej stability a biodiverzity:

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu ekologickej stability a biodiverzity, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- vyčleniť plochy na strmších svahoch, pásoch popri poľných cestách a pod. na založenie nových ekostabilizačných prvkov: plošná alebo líniová výsadba drevín, neobhospodarované pásy medzi blokmi pôdy (remízky), zasakovacie pásy,
- postupne premeniť drevinové zloženie vo fragmentoch lesa v prospech stabilnejších stanovištne vhodných druhov domácich listnatých drevín,
- asanovať všetky nepovolené skládky odpadu alebo neošetrené hnojiská a zamedziť vzniku nových skládok,
- podporiť rozvíjajúce sa aktivity ekologickeho hospodárenia v obci,
- systematicky monitorovať a odstraňovať, nerozširovať nepôvodné a invázne druhy rastlín,
- zamedziť fragmentácii brehových porastov (vypaľovanie, presekávanie, zavážanie odpadmi), ktorá podporuje šírenie invázných druhov rastlín v území,
- neaplikovať pesticídy a insekticídy na plochách v bezprostrednom okolí mokradí a najmä navrhovaných biocentier,
- navrhovať a realizovať opatrenia týkajúce sa druhovej ochrany živočíchov a rastlín, napr. pri projektovaní výstavby nových komunikácií, alebo rekonštrukcii už existujúcich do projektov zahrnúť opatrenia na znižovanie mortality živočíchov na cestách (pochody, nadchody, priepusty, oplotenia a pod.).

2) Opatrenia na ochranu prvkov RÚSES okresu Martin:

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu prvkov RÚSES, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

RBk 9 Trebostovo - Záborie

- cielene udržiavať pestrú krajinnú štruktúru,
- zmierniť bariérový efekt existujúcej aj navrhovanej dopravnej infraštruktúry realizáciou technických opatrení zabezpečujúce priechodnosť a funkčnosť biokoridorov (podchody, navádzacie zábrany, odstraňovanie bariér,
- v priestore biokoridoru obmedziť výstavbu a oplocovanie pozemkov,
- trvalo udržateľné obhospodarovanie, rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk,
- výsadba nelesnej drevinovej vegetácie pozdĺž vodných tokov, alejí v okolí poľných ciest, remízok v poliach,
- odstraňovať invázne druhy.

3) Opatrenia na ochranu navrhovaných prvkov MÚSES:

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu prvkov MÚSES, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

MBc1 a MBc2:

- postupná premena drevinového zloženia v prospech stanovištne vhodných drevín
- s premenou drevinového zloženia začať včas v predstihu pred plánovanou obnovou porastu.
- v čo najväčšie miere využívať prirodzenú obnovu porastov (so zreteľom na potrebu premeny drevinového zloženia),
- ponechať časť mŕtveho dreva v poraste – vrátane ihličnatej hmoty, ktorá sa už v danom štádiu nepredstavuje riziko šírenia škodlivého hmyzu (napr. sucháre),

- dočasný porast prípravných drevín (jarabina, breza, osika, rakyta...) je v rámci obnovy prípustný, v budúcom poraste,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MBc3:

- na celej ploche vylúčiť akýkoľvek zásah s výnimkou nižšie uvedených opatrení. Aj časť ornej pôdy zahrnutej do biocentra ponechať bez obhospodarovania,
- najmä v časti bez súvislého stromovitého porastu maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...). Odporúčame tiež redšiu výsadbu stanovištne vhodných stromovitých drevín
- vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov,
- v budúcnosti, ak dôjde k zapojeniu stromovej vrstvy na väčšej súvislej ploche a tieto dosiahnu hornú hranicu svojho fyziologického veku, je možné pristúpiť k citlivej obnove porastu avšak iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov,
- neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné kvôli bezpečnosti a ochrane zdravia,
- ak sa v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobo neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MBk1:

- najmä v časti bez súvislého stromovitého porastu maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...). Odporúčame tiež líniovú výsadbu stanovištne vhodných stromovitých drevín,
- vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov,
- prípadnú obnovu porastu realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola prerušená kontinuita brehového porastu, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
- neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
- vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite,
- ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobo neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,
- neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biokoridoru.

MBk2:

- ponechať neobhospodarovaný pás (resp. pás so špeciálnym režimom menežmentu – vid' nižšie) v šírke cca 3 – 5 m po oboch stranách poľnej cesty, v miestach, kde nie je žiadna poľná cesta ponechať pás široký cca 8 – 10 m,
- v tomto páse vysadiť líniu stromov (v úseku s poľnou cestou po oboch stranách cesty), ideálne vysádzať poloodrastky až odrastky s neporušeným koreňovým balom v cieľovom rozstupe dospelých stromov 5 – 10 m. Vysádzať iba stanovištne vhodné pôvodné druhy drevín
- vysadené stromy najmä v prvých 5 rokoch po výsadbe chrániť proti burine (vyžínanie, zašľapávanie), počas dlhších suchých období zabezpečiť ich zalievanie,
- maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...),
- pás biokoridoru ponechať bez rozorávania či iného rozrušovania pôdy (s výnimkou výsadby drevín), na doteraz oraných častiach odporúčame výsev zmesi tráv a bylín charakteristických pre prirodzené lúčne spoločenstvá. V prvých 5 – 10 rokoch zabezpečiť kosenie 1 – 2 krát ročne – pri kosení

ochraňovať vysadené alebo naletené dreviny. Neskôr nechať bez menežmentu (s výnimkou invázných druhov),

- vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov,
- prípadnú obnovu porastu v budúcnosti realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola významnejšie prerušená kontinuita línie drevín, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
- neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
- vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite,
- ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobo neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,
- neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biokoridoru.

MBk3 a MBk4:

- ponechať neobhospodarovaný pás (resp. pás so špeciálnym režimom menežmentu – vid' nižšie) v šírke cca 3 m po oboch stranách poľnej cesty (v hornej časti širšie),
- neodstraňovať už naletené dreviny,
- v častiach bez už existujúcich drevín vysadiť líniu stromov po oboch stranách cesty, ideálne vysádzať poloodrastky až odrastky s neporušeným koreňovým balom v cieľovom rozstupe dospelých stromov 5 – 10 m. Vysádzať iba stanovištne vhodné pôvodné druhy drevín
- vysadené stromy najmä v prvých 5 rokoch po výsadbe chrániť proti burine (vyžínanie, zašľapávanie), počas dlhších suchých období zabezpečiť ich zalievanie,
- maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...),
- pás biokoridoru ponechať bez rozorávania či iného rozrušovania pôdy (s výnimkou výsadby drevín). V prvých 5 – 10 rokoch zabezpečiť kosenie 1 – 2 krát ročne – pri kosení ochraňovať vysadené alebo naletené dreviny. Neskôr nechať bez menežmentu (s výnimkou invázných druhov),
- vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov,
- prípadnú obnovu porastu v budúcnosti realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola významnejšie prerušená kontinuita línie drevín, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
- neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
- vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite,
- ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobo neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,
- neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biokoridoru.

MBk5:

- najmä v časti bez súvislého stromovitého porastu maximálne podporiť prirodzený nálet akýchkoľvek drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžínanie, ušľapávanie...). Odporúčame tiež líniovú výsadbu stanovištne vhodných stromovitých drevín,
- vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov,

- prípadnú obnovu porastu realizovať iba prostredníctvom citlivého účelového výrubu jednotlivých stromov až skupiniek stromov tak, aby nebola prerušená kontinuita brehového porastu, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov,
- neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné z hľadiska ochrany pred povodňami (napr. stromy spadnuté do koryta rieky) alebo kvôli bezpečnosti,
- vylúčiť také zásahy na ploche biokoridoru alebo v jeho bezprostrednom okolí, ktoré by významne menili vodný režim na lokalite,
- revitalizovať regulované úseky koryta,
- ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), tieto intenzívne odstraňovať. Potláčanie takýchto druhov realizovať prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky,
- neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m (v zastavanom území obce min. do 5m) od biokoridoru.

IP1:

- vylúčiť akýkoľvek výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov,
- podporiť prirodzený nálet drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžíňanie, ušľapávanie...),
- v častiach bez výskytu drevín odporúčame riedku výsadbu stromov, ideálne vysádzať poloodrastky až odrastky s neporušeným koreňovým balom, v minimálnom spone 10 × 10 m. Vysádzať iba stanovištne vhodné pôvodné druhy drevín,
- plochu obhospodarovať extenzívnym prepásaním udržiujúcim rozvoľnený výskyt drevín, príp. ponechať bez akéhokoľvek menežmentu na prirodzenú sukcesiu s podporou stanovištne vhodných pôvodných drevín a prípadným potláčaním nevhodných a invázných drevín,
- v prípade výskytu invázných druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

IP2:

- vylúčiť obhospodarovanie – rozorávanie či iné narúšanie pôdneho povrchu,
- vylúčiť akékoľvek zásahy narúšajúce vodný režim či urýchľujúce odtok vody,
- podporiť prirodzený nálet drevín okrem invázných a nepôvodných druhov – v prípade výskytu mladých jedincov drevín stromovitých druhov, tieto v prvých fázach vývoja podporovať mechanickým potláčaním bylinnej konkurencie v ich tesnom okolí (vyžíňanie, ušľapávanie...),
- neskôr vylúčiť akýkoľvek výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub drevín nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov,
- v prípade výskytu invázných druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

IP3:

- postupná premena na extenzívne obhospodarovanú poloprirodzenú lúku – pravidelné kosenie 2 krát ročne, prísev trávnych a bylinných druhov typických pre prirodzené vlhké lúky,
- vylúčiť hnojenie či aplikáciu pesticídov,
- vylúčiť akékoľvek zásahy narúšajúce vodný režim či urýchľujúce odtok vody,
- odstraňovať náletové dreviny,
- v prípade výskytu invázných druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

IP4:

- postupná premena na extenzívne obhospodarovanú poloprirodzenú lúku – výsev trávnych a bylinných druhov typických pre prirodzené lúky, pravidelné kosenie 2 krát ročne,
- vylúčiť hnojenie či aplikáciu pesticídov,
- v prípade výskytu invázných druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,

- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

IP5:

- udržiavať v stave extenzívne obhospodarovanej poloprirodzenej lúky alebo pasienku. Možný príssev trávnych a bylinných druhov typických pre prirodzené lúky,
- pravidelné kosenie 2 krát ročne, prepásanú časť možno udržiavať aj pasením (extenzívnym),
- vylúčiť hnojenie či aplikáciu pesticídov,
- v prípade výskytu invázných druhov tieto eliminovať, prioritne mechanickými alebo fyzikálnymi spôsobmi – chemické metódy použiť iba v prípade dlhodobu neúspešnej aplikácie iných spôsobov a zároveň výrazného šírenia invázneho druhu do okolia,
- brániť tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

IP6:

- neznižovať výmeru, nepremieňať na iné kultúry,
- využívať extenzívnym spôsobom.

4) Opatrenia na ochranu vodných tokov:

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu vodných tokov, ktoré sú zapracované do jeho záväznej

časti:

- chrániť štruktúru porastov v blízkosti toku, ktoré zadržiavajú prudké dažde, spomaľujú odtok a vsakovanie vody a zamedzujú erózii,
- revitalizovať napriamené a regulované koryto vodných tokov vo voľnej krajine,
- zachovať prirodzené meandrovanie tokov a dostatočnej šírky ochranných zón pre pohyb koryta,
- zamedziť vypúšťaniu odpadových vôd z poľnohospodárskej výroby do vodných tokov,
- nezasahovať ťažkou mechanizáciou a bezprostredné okolie vodných plôch, pretože mokrade sú veľmi citlivé na vplyvy erózie a znečisťovanie, umiestňovať lesné cesty mimo vodných tokov vrátane brehových porastov,
- obmedziť až vylúčiť výrub porastov drevín v blízkosti tokov, ktoré spomaľujú odtok a vsakovanie vody a zamedzujú erózii, udržiavať pestrú vekovú skladbu,
- tam, kde brehový porast chýba, výsadbou založiť nový,
- podporovanie vytvárania mokradí (zvýšenie inundačnej a retenčnej kapacity horných a stredných tokov),
- obmedziť vytváranie nepriepustných plôch v urbanizovanom priestore, preferovať možnosti vsakovania a zachytávania dažďových vôd a ich využívanie na úžitkové účely.

5) Opatrenia na ochranu poľnohospodárskej pôdy:

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- zachovať a vysadiť pásy medzí, remízok a vetrolamov, ktoré chránia pôdu pred nadmerným vysúšaním a odnosom vrchnej časti pôdneho horizontu, zároveň sú stanovišťom pre prirodzených predátorov živiacich sa škodcami na kultúrnych plodinách,
- zachovať maloblokovú ornú pôdu a bylinné medze medzi poličkami s výskytom krovín a solitérnych stromov,
- podporiť hospodárenie v starých ovocných sadoch a výsadbou nových,
- zabezpečiť rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk,
- zabraňovať poškodzovaniu pôdy a mačiny pasienkov pri stádlení a nesprávne robenom košarovaní, ako aj pri pasení zvierat na vzdialenejších pasienkoch,
- obnovovať nadmerne ruderalizované a degradované pasienky prísевom stanovištne pôvodných semien tráv, nepreferovať výsev komerčných ďatelinotrávnych miešaniek,
- dlhodobu nevyužívané lúky, ktorým hrozí zarastanie drevinami aspoň raz za rok v jesennom období prekosiť alebo mulčovať, aplikovať mulčovanie len v nutných prípadoch, pretože vedie k zmenám v obsahu najmä dusíka, a následnému prenikaniu burinových a invázných druhov,
- na trávnych porastoch s indikovanými potenciálnymi zosuvmi zachovať, prípadne vysadiť po vrstevnici viacúčelové vegetačné pásy, ktoré majú ekostabilizačnú funkciu,
- na reliéfe so svahovými deformáciami realizovať protierózne opatrenia, najmä: vrstevnicová agrotechnika, pôdoochranná agrotechnika (minimalizačná agrotechnika, mullčovanie, bezorbové obrábanie pôdy), protierózne oševné postupy, vsakovacie pásy (trávnaté či zalesnené), odvodňovacie priekopy, terasovanie.
- podporovať ekologické poľnohospodárstvo,
- znížiť výmeru jednotlivých blokov ornej pôdy a rozčleniť ich remízkami a líniovou výsadbou drevín.

6) Opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny:

Územný plán navrhuje opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- v rámci pestovných opatrení ako aj obnovných zásahov cielene približovať drevinové zloženie prirodzenému zloženiu,
- využívať maloplošné formy hospodárenia s dlhodobým cieľom prechodu na výberkový hospodársky spôsob,
- v prípade, že je v obnovovanom materskom poraste alebo jeho bezprostrednom okolí dostatočné zastúpenie drevín obnovného alebo cieľového drevinového zloženia vždy uprednostňovať prirodzenú obnovu lesa na úkor umelej obnovy,
- ponechávať dostatočné množstvo starých stromov a stojace i ležiace mŕtve drevo v porastoch,
- uprednostňovať také technológie a ťažbovo-obnovné postupy, ktoré čo najmenej narušujú a zhutňujú pôdny povrch a nevytvárajú nové erózne ryhy spôsobujúce zrýchlený odtok vody z územia a degradáciu okolitých stanovišť,
- vylúčiť akékoľvek používanie pesticídov a plošnú aplikáciu minerálnych hnojív v lesných porastoch.

7) Opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny:

Územný plán navrhuje opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- vytvárať v navrhovaných obytných, rekreačných a výrobných plochách uličnú alebo areálovú zeleň so živými plotmi, trávnikmi a drevinovou vegetáciou,
- neaplikovať holorubný spôsob ťažby ani veľkoplošné formy podrastového hospodárskeho spôsobu v lesných porastoch,
- v sídelnej vegetácii zachovávať mozaiku rôznovekých drevín, s dôrazom na zachovanie starých stromov (najhodnotnejších pre biodiverzitu),
- rozvíjať ekologické poľnohospodárstvo, podporiť extenzívne využívanie TTP,
- opticky izolovať nevzhľadné poľnohospodárske a výrobnotechnické areály a iné rušivo pôsobiace technické prvky (napr. skládky stavebného odpady a pod.) v krajine výsadbou stromov a krov po ich obode.

8) Opatrenia na skvalitnenie rekreačných služieb:

Územný plán navrhuje opatrenia na skvalitnenie rekreačných služieb, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- vytvoriť podmienky pre propagáciu tradičných a nedeštruktívnych foriem využívania krajiny: ovocné sady, sušenie ovocia, výroba muštov, pasenie dobytká, oviec, včelárstvo, prezentácia ľudových remesiel,
- podporiť aktívne formy rekreácie v obci (agroturizmus, ekoturizmus, birdwatching, gastroturizmus a pod.),
- vytvoriť podmienky pre aktívnu formu rekreácie v obci (napríklad: vybudovanie náučného chodníka, turistickej a cyklistickej trasy,)
- podporiť výrobu informačných materiálov o rekreačných aktivitách v obci (napríklad: výrobu dokumentačného filmu o obci, informačných letákov a iné).

9) Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva:

Územný plán navrhuje opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- zamedziť znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré súvisia s ľudským zdravím,
- pravidelne monitorovať kvalitu povrchových a podzemných vôd a na základe výsledkov realizovať opatrenia na elimináciu zdrojov znečistenia,
- monitorovať vplyv nelegálnych skládok a navážok stavebného odpadu v miestach s vykonanou rekultiváciou mokradí na kvalitu pôdy, vody, ovzdušia a zdravie obyvateľstva,
- zamedziť vzniku nelegálnych skládok komunálneho odpadu,
- zmierňovať negatívne vplyvy cestnej dopravy v osídlenej časti obce výsadbou vetrolamov a stromoradií stanovištné pôvodnými drevinami,
- vytvárať podmienky pre separovanie a zhodnocovanie komunálneho odpadu a kompostovanie, minimalizovať negatívne vplyvy výrobných a poľnohospodárskych prevádzok na ŽP vysadením izolačnej zelene.

10) Opatrenia na ochranu kultúrno-historických zdrojov:

Územný plán navrhuje opatrenia na ochranu kultúrno-historických zdrojov, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

- zvýšiť povedomie obyvateľstva o kultúrnom dedičstve regiónu,

- obnoviť a doplniť prvky, znaky a symboly kultúrno-historickej hodnoty krajiny, vrátane prvkov regionálnej architektúry,
- podporiť zdokumentovanie pamätihodností obce,
- prehodnotiť využívanie moderných prvkov parkových výsadiieb a neprirodzene sfarbených exotických drevín, namiesto nich uprednostniť prirodzene a nerušivo pôsobiace druhy a prvky.

Pre čo najširšie uplatnenie uvedených opatrení je potrebné rešpektovať legislatívu platnú pre jednotlivé zložky krajiny.

C.V Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Záväzným výstupom územného plánu je jeho záväzná časť, ktorá obsahuje návrhy regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Tieto môžeme zoskupiť podľa charakteru do troch skupín:

- krajinnno-ekologické kritériá (regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability územia a starostlivosti o životné prostredie),
- socio-ekonomické kritériá (regulatívy pre plochy bývania, občianskeho vybavenia, výroby, regulatívy dopravy),
- technicko-ekonomické kritériá (regulatívy technickej infraštruktúry – vodovod, kanalizácia, energie, časová koordinácia výstavby).

Dôležitosť jednotlivých kritérií je stanovená ich záväznosťou. Všetky boli určené a stanovené z hlavného hľadiska trvalo udržateľného rozvoja.

2. Porovnanie variantov

Návrh územného plánu sa vypracováva v jednom variante (v súlade s § 22 stavebného zákona) a v rámci správy o hodnotení sa porovnáva aj s nulovým variantom, t.j. so stavom, v ktorom sa obec nachádza v súčasnosti za predpokladu, že sa návrh územného plánu nebude realizovať.

Nulový variant predstavuje situáciu, že obec nebude mať záväzný dokument pre koordináciu stavebných zámerov a investičných aktivít s tým, že nebude možné systematicky realizovať aj opatrenia na prevenciu, minimalizáciu a elimináciu nepriaznivých vplyvov na životné prostredie. Výstavba môže postupovať chaoticky, bez riešenia líniových technických infraštruktúr a verejnoprospešných stavieb.

Ako vyplýva z porovnania, strategický dokument jednoznačne skvalitní životné prostredie. Významnejším negatívom je len záber pôdy, ktorá však v kontexte Slovenska nepatrí medzi produkčné a pohybuje sa v nižších hodnotách kvality.

V prípade, že územný plán nebude schválený, t.j. bude existovať nulový variant, bude územný rozvoj obce výrazne obmedzený vzhľadom na nutnosť dodržiavania § 11 ods. 2 a § 139a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, podľa ktorého obec je povinná mať územný plán obce ak uskutočňuje rozsiahlu novú výstavbu a prestavbu alebo umiestňuje verejnoprospešnú stavbu.

V prípade, že sa územný plán schváli, bude rozvoj obce pokračovať v hraniciach prípustných regulatívov, ktoré stanovuje územný plán v záväznej časti.

C.VI Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

Proces hodnotenia vychádza metodicky zo zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Návrh územného plánu, ako i správa o hodnotení, vychádza z komplexných prieskumov a rozborov územia obce, vrátane spracovaného krajinnno-ekologického plánu, vykonaných v procese spracovávania územného plánu obce, z krajinnno-ekologického plánu obce Horný Kalník, ktoré analyzovali stav životného prostredia a problematiku ochrany prírody a krajiny. Pri tvorbe územného plánu boli zohľadnené princípy trvalo udržateľného rozvoja územia a platné právne predpisy, nadradené platné dokumenty, koncepcie a stratégie. Bola použitá najmä komparatívna metóda a metóda kritériálneho hodnotenia.

C.VII Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Pri vypracúvaní správy o hodnotení bolo problematické zdôvodňovanie vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie. Samotný územný plán nemá priamy vplyv na životné prostredie, pretože ide o plánovací dokument a jeho riešenie vychádza z princíпов trvalo udržateľného rozvoja, jeho realizáciou sa však zvýši kvalita životného prostredia a kvalita života obyvateľov obce.

Vzhľadom na dikciu zákona č.24/2006 Z. z. je vždy potrebné osobitne posúdiť vplyvy na životné prostredie pri jednotlivých činnostiach (EIA), ktoré sú v prílohách uvedeného zákona, pri územnom konaní,

resp. stavebnom povolení. Pri spracovaní ÚPN-O neboli priamo identifikované potreby ďalšieho posudzovania v zmysle rozsahu hodnotenia.

C.VIII Všeobecné záverečné zhrnutie

Územný plán predstavuje základný záväzný dokument na usmerňovanie a regulovanie vývoja obce a dosiahnutie súladu všetkých činností v obci. Člení sa na textovú a grafickú časť, pričom textová časť je rozdelená na smernú a záväznú. V záväznej časti sú definované zásady a regulatívy priestorového usporiadania obce, prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch, zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, územný systém ekologickej stability a tvorby krajiny, zásady a regulatívy využívania prírodných zdrojov a kultúrno-historických hodnôt, stanovuje zásady a regulatívy dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia územia, určuje plochy pre verejnoprospešné stavby a navrhuje hranice zastavaného územia obce.

Územný plán navrhuje dostatočný rozvoj plôch pre bývanie, občiansku vybavenosť, zeleň, v menšej miere plochy pre rekreačné a športové aktivity, ako aj plochy pre malé výrobné služby a prevádzky, navrhuje riešenie environmentálnych problémov vzhľadom na technickú a dopravnú infraštruktúru ako aj životné prostredie, rešpektuje prvky ekologickej stability územia a vyhlásené chránené územia. V záväznej časti definuje aj ekostabilizačné opatrenia a verejnoprospešné stavby.

Záverom sa konštatuje, že návrh riešenia územného plánu predstavuje vhodný, optimálny rozvojový dokument pre obec v dlhodobom horizonte, umožňuje primeraný rozvoj obce vo všetkých sférach rozvoja.

Správa o hodnotení strategického dokumentu obsahuje rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č.5 zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

C.IX Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová
- autorizovaný architekt SKA

.....
podpis, pečiatka

C.X Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Krajinno-ekologický plán obce Horný Kalník, 10/2017
- Prieskumy a rozbor obce Horný Kalník, 10/2017
- Zadanie pre Územný plán obce Horný Kalník, 01/2018
- Návrh Územného plánu obce Horný Kalník, 11/2018

C.XI Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Hornom Kalníku, dňa2019

Stanislav Rohoň, starosta obce Horný Kalník

.....
podpis, pečiatka

Príloha č.1: Vyhodnotenie požiadaviek určených v rozsahu hodnotenia

Príloha obsahuje vyhodnotenie *špecifických požiadaviek*, ktoré vyplynuli z Rozsahu hodnotenia pre hodnotenie vplyvov návrhu strategického dokumentu „Územný plán obce Horný Kalník“ na životné prostredie zo dňa 24.04.2017 pod č. j. OU-MT-OSZP-2017/006055.

Špecifické požiadavky

Zo stanovísk doručených k oznámeniu a z obsahu oznámenia vyplynula potreba v správe o hodnotení podrobnejšie rozpracovať nasledovné okruhy otázok súvisiace s navrhovaným strategickým dokumentom:

2.2.1 V správe o hodnotení bude vyhodnotený súlad návrhu strategického dokumentu s ďalšími nadradenými dokumentmi: Programové vyhlásenie vlády SR (2016-2020) za oblasť dopravy, Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 - zmeny a doplnky č.1 KURS 2001, Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do r.2020, Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do r.2020, Operačný program Integrovaná infraštruktúra na r.2014-2020, Územný plán veľkého územného celku Žilinský kraj v znení jeho neskorších zmien a doplnkov, Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR ap.

Strategický dokument je v súlade so všetkými uvedenými nadradenými strategickými dokumentmi.

2.2.2 V správe o hodnotení bude vyhodnotený súlad návrhu strategického dokumentu s požiadavkami na ochranné pásma pri existujúcich a navrhovaných činnostiach v zmysle platnej legislatívy.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. C.III bod 9.Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, str.26.

2.2.3 Do správy o hodnotení bude zapracované stanovisko Ministerstva ŽP SR, Odboru štátnej geologickej správy s priloženými mapovými podkladmi č. j. 2859/2017-5 .3 15823/2017 zo dňa 12.4.2017, t.j. vyznačenie území s evidovanými skládkami odpadov, zosuvnými územiami, radónovými rizikami, s vyhodnotením vhodnosti návrhu na využitie týchto území s prihliadnutím na existujúce riziká.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.I, bod 3.Suroviny, str.8; v kap. B.II, bod 3, Odpady, str.10; bod 5.Žiarenie a iné fyzikálne polia, str.11; v kap. C.II body 1.5 Geodynamické javy, str.12 a 1.8 Stav znečistenia horninového prostredia, str.13. Predmetné javy sú vyznačené v grafickej časti strategického dokumentu.

2.2.4 Do správy o hodnotení zapracovať:

- a) rozsah potreby odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyhodnotiť jeho vplyvy z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy.

Rozsah potreby odňatia poľnohospodárskej pôdy je zapracovaný v kap. B.I, bod 1.1 Záber poľnohospodárskej pôdy, str.6-7; v kap. C.II, bod 5. Pôdne pomery, str.15; C.III, bod 6.Vplyvy na pôdu, str.25.

- b) Samostatne vyhodnotiť dôsledky odňatia PP za hranicou z. ú. obce na najkvalitnejšej PP

Rozsah potreby odňatia najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy mimo z. ú. obce je zapracovaný v kap. B.I, bod 1.1 Záber poľnohospodárskej pôdy, str. 7.

2.2.5 V správe o hodnotení strategického dokumentu rešpektovať existujúcu a pripravovanú dopravnú infraštruktúru a jej trasovanie, predovšetkým výstavbu novej trasy R3 v úseku Martin - Horná Štubňa.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.I, bod 5.2 Cestná automobilová doprava, str.9.

2.2.6 V správe o hodnotení strategického dokumentu posúdiť a vyhodnotiť:

- a) nepriaznivé vplyvy z dopravy v lokalitách situovaných v blízkosti pozemných komunikácií a navrhnúť opatrenia na ich elimináciu, záväzné pre investora novonavrhovaných činností v území v dosahu nepriaznivého vplyvu,

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.II bod 4.Hluk a vibrácie, str.10; v kap. C.III bod 4. Vplyvy na ovzdušie, str.24.

- b) dopravné napojenie lokality, navrhované cestné komunikácie, statickú dopravu, cyklistické trasy a pešie trasy riešiť v súlade s aktuálne platnými technickými predpismi a STN.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.I, bod 5.Nároky na dopravu a inú infraštruktúru, str.9.

2.2.7 Vyhodnotiť vplyv riešenia využitia územia na zdravie ľudí, najmä z hľadiska ochrany pred hlukom, vytvorením vhodných svetelných podmienok, navrhovanou zeleňou, možnosťou pohybovej aktivity, dodržiavaním hygienických ochranných pásiem.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. C.III bod 1. Vplyvy na obyvateľstvo, str.24; v kap. C.IV bod 9) Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva, str. 33.

2.2.8 V správe o hodnotení bude vyhodnotený a posúdený:

- a) existujúci stav v oblasti vykurovania, prípadne vplyv prenosu zo susediacich území,

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.I bod 4.Energetické zdroje, str.8; v kap. C.III bod 4. Vplyvy na ovzdušie, str.24. Vplyv prenosu zo susedných území nie je zásadný pre riešené územie.

- b) vyhodnotenie možností využitia alternatívnych/obnoviteľných zdrojov energie,

Požiadavky sú zapracované a vyhodnotené v kap. B.I bod 4.Energetické zdroje, str.8; v kap. C.III bod 4. Vplyvy na ovzdušie, str.24.

2.2.9 V správe o hodnotení je potrebné vyhodnotiť:

- a) stav odkanalizovania dotknutého územia a napojenia obyvateľov na verejný vodovod

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.I bod 2. Voda, str.7-8.

- b) rešpektovať jestvujúce ochranné pásma vodárenských zdrojov.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.I bod 2. Voda, str. 8.

2.2.10 Do správy o hodnotení zapracovať stanovisko Dopravného úradu Bratislava, č.9424/2017/ROP-002-P/9813 zo dňa 10.04.2017.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.I, bod.5.5 Civilné letectvo, str.9.

2.2.12 V správe o hodnotení bude písomné vyhodnotenie podmienok uvedených v stanoviskách k oznámeniu.

K oznámeniu OÚ ŽP Martin o strategickom dokumente "Územný plán obce Horný Kalník", č. j. OU-MT-OSZP-2017/006055 zo dňa 24.4.2017 prišli v lehote nasledujúce stanoviská:

1) Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Bratislava, č.j.14978/2017/SCDPK/33684 zo dňa 03.05.2017:

- a) MDV SR požaduje rešpektovať stanovisko, ktoré bolo zaslané listom č.14978/2017/SCDPK/28658 zo dňa 11.04.2017 aj v ďalších stupňoch strategického dokumentu.

– *strategický dokument je v súlade so všetkými uvedenými nadradenými strategickými dokumentmi a v záväznej časti strategického dokumentu sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku z hľadiska dopravy*

- b) MDV SR berie rozsah hodnotenia strategického dokumentu ÚPN-O Horný Kalník na vedomie a požaduje rešpektovať stanovisko Dopravného úradu, ktoré bolo zaslané priamo.

– *v strategickom dokumente sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku Dopravného úradu, vyhodnotené v kap. 2.2.10 tejto prílohy č.1*

2) Okresný úrad Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky, odd. územného plánovania, Žilina, č. j. OU-ZA-OVBP1-2017/021523/KRJ zo dňa 02.05.2017:

– upozorňuje na Metodické usmernenie MDVRR SR odboru územného plánovania k zabezpečeniu uznesenia vlády SR č.148/2014 z 26.3.2014 k Stratégii adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, ktorého znenie je uvedené na <http://www.telecom.gov.sk/index/index..php?ids=148430>, a ktorého závery bude nutné zapracovať do predmetnej ÚPD.

– *strategický dokument je v súlade s uvedenými požiadavkami, výstupy z predmetného národného dokumentu sú zapracované v záväznej časti strategického dokumentu*

- 3) Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, č. j. OU-ZA-OOP4-2017/018301-6/SUR zo dňa 04.05.2017:
- požaduje do bodu 2.2.4 doplniť nasledovné: "Samostatne vyhodnotiť dôsledky odňatia PP za hranicou z. ú. obce na najkvalitnejšej PP."
 - *predmetná požiadavka je vyhodnotená v kap. 2.2.4 tejto prílohy č.1*
- 4) Krajský pamiatkový úrad Žilina, č. j. KPUZA-2017/9176-6/34961/DUN zo dňa 09.05.2017 :
- Krajský pamiatkový úrad Žilina nepožaduje posudzovanie vplyvu na životné prostredie v zmysle zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová
- autorizovaný architekt SKA

.....
podpis, pečiatka